

UNDERDÄNIGT BETÄNKANDE

AFGIFVET AF

DEN AF KUNGL. MAJ:ET DEN 3 OKTOBER 1902
TILLSATTA KOMMITTÉ

RÖRANDE

REGLERING AF STATENS ÄMBETSVERKS OCH MYNDIGHETERS LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

XXII.

REGLERING AF LÖNEFÖRHÅLLANDEN M. M.

VID

FÖRSÄKRINGSINSPEKTIONEN.

I N N E H Å L L.

	Sid.
Underdånig skrifvelse till Konungen	I—II.
Betänkande och förslag.	
Inledning	1.
Försäkringsinspektionens organisation och verksamhet	20.
Inkomna framställningar	26.
Kommitténs förslag	38.
<i>Försäkringsinspektionens uppförande å ordinarie stat. Personalens pensionering</i>	»
<i>Förändringar i organisation</i>	40.
<i>Aflöningsförmåner</i>	42.
<i>Ålderstillägg</i>	45.
<i>Utsträckt arbetstid</i>	»
<i>Aflöningsvillkor</i>	46.
<i>Omkostnader</i>	50.
<i>Grunderna för den extra personalens aflöning</i>	51.
<i>Stat</i>	52.
<i>Kostnadsberäkning</i>	53.
<i>Ang. beredning af försäkringsärenden inom civildepartementet</i>	»

Till KONUNGEN.

Den kommitté, åt hvilken Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 uppdragit att afgifva underdånigt utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m., öfverlämnade,

med underdåniga skrivelser af den 8 december 1909, delarna XX och XXI af dess betänkanden, innefattande förslag beträffande tandläkarinstitutet och undervisningsanstalterna för barnmorskor.

Sedermera har kommittén, bland annat, afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden

den 16 december 1909 i fråga om provisorisk löneroglering för tjänstemän och vaktmästare inom Eders Kungl. Maj:ts nedre justitierevision,

samma dag i fråga om dylik löneroglering för statsdepartementen samt vissa centrala ämbetsverk,

den 13 januari 1910 i fråga om ändringar i staten för tandläkarinstitutet, samt

den 24 i sistnämnda månad angående förhöjning i anslag till domänstyrelsen.

Kommittén får härmed i underdånighet öfverlämna delen XXII af dess betänkanden, innefattande utlåtande och förslag rörande reglering af löneförhållanden m. m. vid försäkringsinspektionen.

Stockholm den 25 januari 1910.

Underdånigst
F. H. SCHLYTERN.

TH. AF CALLERHOLM.

PHILIP KLINGSPOR.

CARL PERSSON.

RICHARD VIDE.

IVAR WIJK.

Elis Sidenbladh.

Försäkringsinspektionen.

Inledning.

För anordnande inom civildepartementet af kontroll å försäkringsanstalterna anvisades, på framställning af Kungl. Maj:t, vid 1886 års riksdag på extra stat för år 1887 ett belopp af 4,500 kronor.

I sammanhang med utfärdande den 22 oktober 1886 af kungörelser dels angående anordnande af tillsyn å inländska försäkringsanstalter och dels angående villkoren för utländsk försäkringsanstalts rätt att här i riket drifva försäkringsrörelse förordnade Kungl. Maj:t för tiden från och med 1887 års ingång en person att såsom chefs för civildepartementet biträde i egenskap af inspektör öfver försäkringsanstalterna i riket tills vidare inom civildepartementet handlägga ärenden rörande försäkringsväsendet.

Försäkringsinspektören jämte en till hans biträde anställd amanuens aflönades af ofvanberörda anslag sålunda, att 3,000 kronor utgingo till försäkringsinspektören och 1,500 kronor till amanuensen.

För fortsatt uppehållande af ifrågavarande kontroll beviljade Riksdagen anslag till enahanda belopp jämväl för hvart och ett af åren 1888—1903.

Från och med år 1892 erhöll försäkringsinspektören jämväl uppdrag att utarbета årsredogörelser för sjukkasseväsendet i riket. Till biträde vid utarbetandet af dessa redogörelser anställdes till en början en och sedermera två amanuenser, hvilka åtnjöto arfvoden från de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp. Den för de egentliga försäkringsärendena anställde

amanuensen åtnjöt för biträde vid vissa sjukkasseväsendet rörande göromål under en del år ett särskildt arvode från nyssnämnda medel.

Uti proposition (n:r 33 a) vid 1903 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till lag om försäkringsbolag samt till lag om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket.

Enligt 131 § i förslaget till lag om försäkringsbolag, hvilket förslag afsåg allenast inländska försäkringsanstalter, skulle tillsyn öfver försäkringsbolag utöfvas af en för hela riket gemensam försäkringsinspektion, om hvars organisation och verksamhet närmare bestämmelser skulle meddelas af Konungen.

Uti 4 § i förslaget till lag beträffande utländsk försäkringsanstalt fanns intagen den bestämmelsen, att utländsk försäkringsanstalt skulle, innan densamma finge börja drifvandet af försäkringsrörelse här i riket, förvärfva särskildt tillstånd därtill af försäkringsinspektionen.

Till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet skulle enligt 133 § i förslaget till lag om försäkringsbolag och 16 § i förslaget till lag beträffande utländsk försäkringsanstalt i allmänhet af försäkringsanstalt årligen erläggas bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelades, dock under iakttagande att detta bidrag icke i något fall finge öfverstiga en femtedels procent af anstaltens hela premieinkomst för näst föregående kalenderår af försäkringar, som tillhörde anstaltens rörelse här i riket.

*

*

*

På uppdrag af chefen för civildepartementet hade dåvarande professorn A. Lindstedt utarbetat förslag angående den ändrade organisation af försäkringsinspektionen, som erfordrades, därest de nyssnämnda lagförslagen bifölles.

Uti sitt förslag anförde professor Lindstedt beträffande till en början arten af de göromål, som enligt lagförslagen hufvudsakligen skulle komma att åligga försäkringsinspektionen, följande.

Dessa göromål kunde för öfverskådlighetens skull indelas i tvenne grupper, af hvilka den ena skulle omfatta löpande eller eljest mera regelbundet återkommande göromål och den andra göromål af tillfällig beskaffenhet. Ämbetsverkets organisation måste, tydligtvis, väsentligen vara afsedd för den förra gruppen af göromål, under det att för det senare slaget af göromål erforderliga arbetskrafter borde anlitas endast i mån af behof.

Till försäkringsinspektionens förnämsta åligganden hörde de göromål, som föranleddes af bestämmelserna i 136 § af lagförslaget om försäkringsbolag, och hvilka syntes kunna betecknas såsom de egentliga inspektionsgöromålen.

Enligt denna § skulle det tillkomma försäkringsinspektionen att öfvervaka försäkringslagens efterlefnad och tillse, att ej afvikelser skedde från bolagsordnings föreskrifter eller från öfriga för bolags verksamhet enligt 5 § stadfästade grunder. Dessa grunder, som hufvudsakligen gällde i fråga om lifförsäkringsverksamheten, afsåge företrädesvis beräkningen af försäkringspremierna och af den för försäkringens soliditet så viktiga fond, som i lagförslaget kallades premiereserv, samt äfven beräkningen och fördelningen af den vinst, som finge utdelas till försäkringstagarna.

I 136 § ålades inspektionen därjämte att pröfva detsätt, hvarpå försäkringsrörelsen i öfrigt bedrefves, och att därvid tillse, att verksamheten utöfvades på ett för försäkringstagarna betryggande sätt.

Funne försäkringsinspektionen ett bolags verksamhet i något af nämnda hänseenden icke motsvara lagens bestämmelser och syfte, ägde inspektionen förelägga bolaget att vidtaga åtgärder, som pröfvades erforderliga för rättelses vinnande. Jämväl i det fall, att en bolagsordning eller de för ett bolag i öfrigt gällande, stadfästade grunder icke längre funnes vara betryggande, borde inspektionen ingripa genom att till Konungen göra anmälan därom för vinnande af erforderlig rättelse.

De åligganden, som sålunda tillkomme försäkringsinspektionen, förutsatte naturligtvis, att inspektionen icke allenast i allmänhet öfvervakade de olika bolagens verksamhet och endast ingrepe, då den genom anmälan från intresserade personer eller eljest tillfälligtvis erhöles

kännedom om förhållanden, som borde ändras, utan att inspektionen äfven tid efter annan, utan att särskild anledning vore för handen, företoge noggranna undersökningar eller inspektioner af bolagens räkenskaper och handlingar i öfrigt. I fråga om liffförsäkringsbolagen, hvilkas verksamhet vore föremål för särskildt ingående och för försäkringstagar- nas säkerhet betryggande lagbestämmelser, syntes dylika inspektioner böra återkomma periodvis, t. ex. minst en gång hvart femte år eller åtminstone en gång hvart tionde år.

I sammanhang med uppgiften att öfvervaka försäkringsbolagens verksamhet stode äfven inspektionens göromål med granskningen och bearbetningen af de uppgifter angående försäkringsverksamheten, som det enligt 134 § åläge hvarje försäkringsbolag att årligen ingifva. En statistisk sammanställning af dessa uppgifter borde af inspektionen årligen offentliggöras i sammanhang med berättelse om dess verksamhet i öfrigt.

Till de mera regelbundet återkommande göromålen komme att höra äfven de utlåtanden, som inspektionen skulle hafva att afgifva rörande frågor, hvilka af Kungl. Maj:t hänskötes till densamma. Företrädesvis komme dessa frågor att röra sig om beskaffenheten af förslag till bolagsordning och öfriga grunder för försäkringsverksamheten för nybildade bolag samt, i fråga om äldre bolag, om beskaffenheten af föreslagna förändringar af dessa grunder. Försäkringsinspektionens yttrande öfver dylika frågor syntes blifva af ingripande betydelse för afgörande af ärendena rörande stadfästelse af nämnda grunder eller däri vidtagna förändringar, och kunde därför antagas komma att utförligen motiveras.

Ett antal ärenden, hvilka jämväl skulle af försäkringsinspektionen handläggas, såsom uppgörande af plan för amortering af skillnaden mellan premiereservens belopp efter olika beräkningsgrunder vid ändring af dessa grunder (121 §), fastställande af grunder, efter hvilka penningplacering i fast egendom finge tillåtas (123 §), pröfning af frågor om frivillig öfverlåtelse af ett bolags liffförsäkringar (145 §), o. s. v., vore af den beskaffenhet, att de antingen kunde hänföras till någon af de redan omnämnda grupperna af göromål, eller ock endast erfordrade ett tillfälligt ingripande eller arbete, och ansåges därför ej behöfva i detalj anföras.

Till försäkringsinspektionens ordinarie göromål hörde slutligen de åligganden, som tillkomme densamma på grund af bestämmelserna i förslaget till lag om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket. Dessa åligganden bestode hufvudsakligen i pröfningen af de handlingar, som enligt 4 § af sistnämnda lagförslag skulle inlämnas för vinnande af tillåtelse till rörelsens bedrivande här i riket, äfvensom i bearbetningen af den årliga statistiken öfver de utländska anstaltarnas verksamhet och i öfvervakandet af lagföreskrifternas efterlevande.

Förutom anförda antingen oafbrutet fortgående eller ock periodvis återkommande göromål skulle enligt lagförslaget om försäkringsbolag tillkomma försäkringsinspektionen de högst betungande göromål, som blefve förenade med den särskilda administration, hvilken inträdde vid ett lifförsäkringsbolags likvidation eller konkurs och funnes beskrifven i 139—143 §§ af lagförslaget. Det finge emellertid antagas, att dylika fall, åtminstone sedan lagens verkningar hunnit göra sig gällande, endast ytterst sällan komme att inträffa, och det syntes i följd häraf lämpligast att vid dylika tillfällen bereda inspektionen tillgång till de ytterligare arbetskrafter, som därvid funnes erforderliga.

Det finge ej förbises, att antalet göromål under den allra första tiden efter lagens trädande i kraft komme att blifva väsentligt större än under senare mera normala förhållanden, i följd af öfvergångsbestämmelserna i 166 §, enligt hvilken paragraf en mängd bolag genast måste begära stadfästelse å sina stadgar eller öfriga grunder. Men äfven för detta fall syntes genom biträde af tillfälligt anställda sakkunnige eller kontorshjälper kunna vederbörligen sörjas för ärendenas snabba afgörande.

Professor Lindstedt ansåg alltså organisationen af det ifrågasatta ämbetsverket allenast böra motsvara de vanliga regelbundna göromålen, utan särskild hänsyn till förhållanden af angifna mera tillfälliga eller ock öfvergående natur.

De ämbetsverket i vanliga fall åliggande göromål skulle hufvudsakligen vara af följande slag, nämligen:

1) *försäkringstekniska och statistiska* göromål, bestående i fortgående undersökning af de tekniska grundlagen för försäkringsbolagens verksamhet och framför allt pröfning af grunderna för lifförsäkringsbolagens

beräkningar m. m. äfvensom bearbetning af de årligen inkommande uppgifterna angående försäkringsanstalternas ekonomiska ställning och verksamhet;

2) *kansligöromål*, bestående i utfärdande af beslut af försäkringsinspektionen i frågor, som direkt hörde till dess handläggning, pröfning af handlingar, som inlämnades af utländska bolag för vinnande af tillstånd till försäkringsrörelses drifvande här i riket, granskning af förslag, som af Kungl. Maj:t hänskötes till inspektionen angående bolagsordningar, m. m., och uppsättande af utlåtanden, som däraf föranleddes, o. s. v.;

3) *pröfning af den säkerhet*, med hvilken bolagens medel vore placerade.

Beträffande därefter den föreslagna försäkringsinspektionens organisation anförde professor Lindstedt följande.

Hvad anginge de medlemmar, af hvilka den egentliga inspektionsmyndigheten borde bestå, d. v. s. de medlemmar af ämbetsverket, som skulle utöfva beslutanderätten, så hade man i det då nyligen till danska riksdagen inlämnade försäkringslagförslaget förutsatt minst tre medlemmar, af hvilka en, som skulle vara chef, borde vara matematiskt bildad försäkringstekniker, och af de två öfriga en borde innehafva de »för domare nödvändiga egenskaper».

I fråga om den för vårt land ifrågasatta inspektionen syntes emellertid antalet medlemmar böra bestämmas något högre eller till minst *fyra* af den anledning, att det svenska lagförslaget icke, såsom det danska, afsåge allenast lifförsäkringsrörelsen utan äfven alla andra slag af försäkring, såsom brandförsäkring, sjöförsäkring, o. s. v., och det därför blefve nödvändigt att inom ämbetsverket hafva att påräkna sakkunskap äfven för de olika slagen af egendomsförsäkring.

Att *ämbetsverkets chef* borde vara en i lifförsäkringstekniken förfaren, matematiskt bildad person framginge med nödvändighet af lagens hufvuduppgift, som tydligen vore att söka skapa en effektiv kontroll öfver lifförsäkringsbolagens verksamhet. I jämförelse med denna inspektionens centrala uppgift vore öfvervakandet af den öfriga försäkringsverksamheten af underordnad betydelse. Och då det uppenbarligen vore af största vikt, att chefsposten måtte kunna beklädas med en person, som både ägde

de nödiga förutsättningarna för densamma och åt den därmed förenade uppgiften ägnade hela sin arbetskraft, ansågs för chefen ej böra föreslås lägre aflöning än 10,000 kronor, hvaraf 7,000 såsom lön och 3,000 såsom tjänstgöringspenningar.

Hvad de andra tre medlemmarna af inspektionen beträffade, förutsatte, tydligtvis, handläggningen af de ganska talrika och viktiga kansliärendena med nödvändighet en juridiskt bildad ämbetsman, och syntes man för denne, som tillika skulle vara *sekreterare*, böra föreslå en aflöning, motsvarande den, som gällde andra gradens tjänstemän, d. v. s. en begynnelselön af 3,000 kronor med två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, jämte 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar.

I fråga om *de båda öfriga ledamöterna* ansågs, att de borde representera sakkunskap på de områden af inspektionens verksamhet, där nödig sakkunskap icke kunde förutsättas hos chefen eller sekreteraren, nämligen, å ena sidan, vid bedömandet af den säkerhet, bolagens placeringar erbjöde, och därmed sammanhängande frågor samt, å andra sidan, vid handläggning af en mängd ärenden rörande andra slag af försäkring än lif-försäkring. Att kunna påräkna dylik sakkunskap hos vanliga ämbetsmän, särskildt om de befunde sig i en jämförelsevis underordnad ställning, kunde icke med säkerhet antagas. Ej heller skulle de ärenden, vid hvilkas handläggning dessa två ledamöters biträde erfordrades, vara af den art, att de skulle utfylla en fast anställd tjänstemans hela tjänstetid, utan, förutom vid de ordinarie sammanträdena, endast kräfvat de ifrågavarande ledamöternas närvaro vid särskilda tillfällen.

Tänkte man sig, att de ordinarie sammanträdena skulle hållas en gång hvarannan vecka, skulle de båda nyssnämnda ledamöterna därutöfver knappt behöfvat anlitas i andra fall än, i fråga om den ena ledamoten, då det gällde inspektion och inventering af något bolags värdehandlingar eller, i fråga om den andra, vid inspektion af andra försäkringsbolag än lif-försäkringsbolag.

På grund däraf och då det kunde befinnas ändamålsenligt att genom tid efter annan skeende ombyte af dessa ledamöter sörja för en allsidigare behandling af ärendena, föreslogs, att nämnda två ledamöter endast

skulle tillsättas genom förordnande tills vidare, samt att de skulle aflönas med ett årligt arvode af 3,000 kronor för vardera.

Förutom de tre ledamöterna af försäkringsinspektionen erfordrades äfven en *registrator* med aflöning såsom en första gradens tjänsteman, således med en lön af 1,800 kronor jämte två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, och med 1,200 kronor i tjänstgöringspenningar. Jämte skötandet af de löpande registratorsgöromålen skulle det äfven åligga honom att biträda vid bearbetningen af det statistiska materialet, åtminstone i fråga om de mindre bolag, å hvilkas bolagsordning enligt lagförslaget Kungl. Maj:ts stadfästelse icke skulle erfordras. I den mån arbetskrafter i öfrigt kunde finnas erforderliga, skulle man kunna hjälpa sig med tillfälligt anställda amanuenser.

Slutligen föreslogs för en *vaktmästare* en lön af 600 kronor och tjänstgöringspenningar af 300 kronor.

Förslaget till aflöningsstat för försäkringsinspektionen skulle sålunda erhålla följande utseende.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa kronor.	
Chefen	7,000	3,000	10,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 ledamot	—	—	3,000	
1 d:o	—	—	3,000	
1 sekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 registrator	1,800	1,200	3,000	
1 vaktmästare	600	300	900	
Summa	—	—	24,400	

Under antagande att till bestridande af utgifter för hyra, ljus, vedbrand och dylikt, så länge den dåvarande lokalen kunde begagnas, ej skulle behövas mer än omkring 1,500 kronor, att till tryckningskostnader erfordrades omkring 4,500 kronor, samt att till anställande af extra räknehjälp eller andra biträden, för kontorsrekvisita och till vikariatsersättningar skulle åtgå omkring 7,000 kronor, komme man för expenserna till en summa af 13,000 kronor, hvilket belopp dock, för oförutsedda utgifter, höjts till

13,600 kronor. På grund däraf skulle till aflöningar och expenser erfordras sammanlagdt 38,000 kronor om året.

I denna summa var icke inberäknad den extraordinära kostnad, som skulle erfordras för bestridande af de två första årens på grund af öfvergångsbestämmelserna ökade göromål. Ej heller hade därvid beräknats de kostnader, som uppstode vid den särskilda administration, hvilken ålåde försäkringsinspektionen, då ett lifförsäkringsbolag råkat i likvidation eller konkurs. Då det emellertid vore omöjligt att förutse, hvilket belopp i nämnda fall kunde blifva erforderligt för aflöning af extraordinarie arbetskrafter, ansågs, att för ändamålet ett ytterligare belopp å exempelvis 6,000 kronor borde ställas till förfogande.

Professor Lindstedt fäste vidare uppmärksamheten därå, att vid ofvan anförda beräkningar hänsyn ej tagits till det åliggande, som då tillkom försäkringsinspektören därigenom, att åt honom anförtrotts utarbetandet af en statistisk redogörelse för registrerade sjukkassors verksamhet. Enär detta åliggande ej stode i närmare samband med försäkringsinspektionens öfriga uppgifter utan vida naturligare tillhörde området för arbetarförsäkringen, och då äfven kostnaden för nämnda arbete bestredes genom andra medel än som i fråga om försäkringsinspektionen afsetts, syntes det professor Lindstedt lämpligt att befria försäkringsinspektionen från det ifrågavarande åliggandet och öfverflytta detsamma på den då nyligen inrättade riksförsäkringsanstalten.

Därjämte framhöll professor Lindstedt, att den dåvarande försäkringsinspektörsbefattningen äfven efter inrättandet af den i lagförslaget förutsatta försäkringsinspektionen måste, om ock i modifierad gestalt och utan då gällande benämning, fortfarande bibehållas för att möjliggöra sakkunnig handläggning inom vederbörande departement af alla de olika försäkringsärenden, som komme under departementets pröfning, såsom besvär öfver försäkringsinspektionens beslut i sådana mål, där nämnda myndighet vore själfständig instans, mål rörande fastställande af bolagsordningar och öfriga försäkringsgrunder o. s. v.

Man borde därvidlag ej heller förbise den stora vikt en dylik anordning skulle hafva jämväl i fråga om försäkringsinspektionens ställning och verksamhet. Genom ärendenas handläggning af sakkunnig person inom departementet skulle å ena sidan förtroendet till inspektionen och därmed äfven dess auktoritet ökas, samt å andra sidan en nödig motvikt mot möjlig ensidighet vid lagens tillämpning beredas.

Hvad arfvodet åt denne tjänsteman beträffade, erinrades, att visserligen antalet mål, som skulle handläggas af honom, genom den nya försäkringslagen komme att blifva betydligt större än hvad dittills varit fallet, men att å andra sidan det honom åliggande bestyret med försäkringsstatistiken m. m. skulle bortfalla; och ansågs fördenskull det dittills utgående arfvodet af 3,000 kronor fortfarande kunna vara tillräckligt. Huruvida detta arvode borde bestridas af samma medel, som enligt lagförslagets 133 § skulle disponeras för försäkringsinspektionen, syntes dock kunna ifrågasättas.

Slutligen hade professor Lindstedt verkställt en beräkning af det belopp, som skulle inflyta genom den försäkringsbolagen och de utländska försäkringsanstalterna enligt lagförslagen tillhörande förpliktelsen att erlægga bidrag till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet. Han hade därvid, utgående från förhållandena under år 1900, funnit att, om man undantog samtliga bolag, som enligt 162 § icke skulle behöfva Kungl. Maj:ts stadfästelse å sina stadgar, samt ränte- och kapitalförsäkringsanstalterna, den ifrågvarande premieinkomsten under sagda år för inländska bolag uppgått till omkring 49 millioner kronor och för de utländska försäkringsanstalterna till omkring 4¹/₂ millioner kronor. En beskattning till belopp motsvarande hälften af det i lagförslagen angifna maximum skulle således inbringa något öfver 50,000 kronor eller mer än tillräckligt för att täcka kostnaderna för försäkringsinspektionen.

*

*

*

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 30 januari 1903 af frågan om försäkringsinspektionens organisation och verksamhet yttrade veder-

börande departementschef, att han funnit sig kunna i allo biträda det af professor Lindstedt uppgjorda organisationsförslaget.

Mot de föreslagna aflöningarna eller beräkningen af öfriga kostnader för ämbetsverket hade departementschefen icke någon annan invändning att göra, än att kostnader syntes uppkomma jämväl för resor i följd af de inspektioner, som behöfde göras i landsorten, men dessa kostnader borde ej komma att uppgå till mera än 1,000 kronor årligen.

Departementschefen ansåg det emellertid icke böra ifrågasättas, att det nya ämbetsverket då skulle uppföras å ordinarie stat. Enär de bidrag, som försäkringsanstalterna skulle hafva att erlægga till inspektionens bekostande, enligt hvad den verkställda beräkningen gäfve vid handen, borde blifva fullt tillräckliga, syntes det departementschefen sålunda ej erfordras mera än att utverka Riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att använda nämnda bidrag till aflöning åt inspektionens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma.

I likhet med professor Lindstedt ansåg departementschefen vidare, att jämväl efter inrättandet af den ifrågasatta försäkringsinspektionen till chefens för civildepartementet förfogande borde finnas anställd en person att inom departementet biträda vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet, äfvensom att den försäkringsinspektören för det dåvarande åliggande skyldigheten att utarbeta en statistisk redogörelse för de registrerade sjukkassornas verksamhet lämpligast borde öfverflyttas till riksförsäkringsanstalten.

Såsom professor Lindstedt framhållit, syntes, äfven om utarbetandet af berörda statistiska redogörelse icke komme att öfverlämnas åt chefens för civildepartementet nämnda biträde vid beredning af försäkringsärenden, detta biträde, i betraktande af göromålens ökning i öfrigt, ej gärna kunna aflönas med mindre belopp än 3,000 kronor. Denna aflöning kunde dock ej skäligen böra bestridas af de från försäkringsanstalterna utdebiterade medel, utan syntes anslag därtill böra äskas af Riksdagen i likhet med hvad dittills ägt rum beträffande den dåvarande försäkringsinspektionen.

Vid sådant förhållande och då den nya försäkringsinspektionen vore afsedd att träda i verksamhet med ingången af år 1904, borde det uti 1903 års statsverksproposition på extra stat för år 1904 upptagna anslag

å 4,500 kronor för handhafvande af kontroll å försäkringsanstalterna utbytas mot ett anslag å 3,000 kronor till biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet, och syntes i sammanhang därmed jämväl böra föreslås Riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte be- myndigas använda de till underlättande af åtgärder för arbetares olycks- fallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp, förutom till för- valtningsbidrag åt sjukkassor, jämväl till utarbetande och offentliggörande genom riksförsäkringsanstaltens i stället för genom försäkringsinspektörens försorg af årsredogörelse för sjukkasseväsendet i riket.

I enlighet med departementschefens hemställan föreslog Kungl. Maj:t uti proposition n:r 34 vid 1903 riksdag,

att, under förutsättning af bifall till Kungl. Maj:ts förslag till lagar om försäkringsbolag och om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket, Riksdagen måtte

ej mindre medgifva, att de bidrag, som enligt sagda lagförslag skulle af försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, finge från och med år 1904 tills vidare af Kungl. Maj:t användas till bestridande af aflöningar till försäkringsinspektionens tjänstemän och betjänte samt expen- ser vid densamma,

in äfven till biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet för år 1904 på extra stat anvisa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp af 3,000 kronor samt medgifva, att Kungl. Maj:t skulle äga för år 1904 använda de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp i mån af behof, förutom till förvaltningsbidrag åt sjukkassor, jämväl till utarbetande och offentliggörande genom riksförsäkringsanstaltens försorg af årsredogörelse för sjukkasseväsendet i riket.

Uti skrifvelse, n:r 135, af den 20 maj 1903 anförde Riksdagen, att den ej funnit anledning till någon anmärkning mot den af Kungl. Maj:t föreslagna organisationen af den blifvande försäkringsinspektionen, mot de ifrågasatta aflöningarna för dess tjänstemän och betjänte eller mot den

gjorda beräkningen af öfriga kostnader för ämbetsverket, utan anslöte sig i nämnda hänseenden, liksom i fråga om det föreslagna anslaget till biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet, i hufvudsak till hvad föredragande departementschefen anfört på grund af den utaf professor Lindstedt gjorda utredning.

Riksdagen, som vidtagit en ändring i 162 § af Kungl. Maj:ts förslag till lag om försäkringsbolag, ansåg emellertid denna ändring med all säkerhet ej föranleda någon nämnvärd afvikelse från det resultat, hvartill professor Lindstedt kommit vid beräkningen af det belopp, som skulle inflyta genom den försäkringsbolagen och de utländska försäkringsanstalterna ålagda förpliktelsen att erlägga bidrag till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet.

Beträffande åter det uti ifrågavarande proposition framställda förslag om bemyndigande för Kungl. Maj:t att använda de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp, förutom till förvaltningsbidrag åt sjukkassor, till utarbetande och offentliggörande genom riksförsäkringsanstaltens i stället för genom försäkringsinspektörens försorg af årsredogörelse för sjukkasseväsendet i riket, ansåg Riksdagen det visserligen vara riktigt, att ifrågavarande uppdrag icke öfverlämnades åt försäkringsinspektionen, men enligt Riksdagens mening borde nämnda uppdrag ej heller gifvas åt riksförsäkringsanstalten, enär denna lika litet som försäkringsinspektionen vore en myndighet med speciellt statistisk kompetens och verksamhet. Uppdraget borde i stället lämpligen anförtros åt kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik.

Riksdagen tillkännagaf, att densamma, som funnit Kungl. Maj:ts proposition n:r 34 ej kunna oförändradt bifallas,

dels medgifvit, att de bidrag, som enligt de af Riksdagen beslutade lagar om försäkringsrörelse och om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket skulle af försäkringsanstalterna årligen erläggas till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, finge från och med år 1904 tills vidare af Kungl. Maj:t användas till bestridande af aflöningar till försäkringsinspektionens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma,

äfvensom, till biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet, för år 1904 på extra stat anvisat till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp af 3,000 kronor,

dels medgifvit, att Kungl. Maj:t skulle äga för år 1904 använda de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp i mån af behof, förutom till förvaltningsbidrag åt sjukkassor, jämväl till utarbetande och offentliggörande af en statistisk årsredogörelse för sjukkasseväsendet i riket.

Därjämte anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida icke sistberörda arbete lämpligast borde anförtros åt kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik.

Utarbetandet af berörda statistiska årsredogörelse för sjukkasseväsendet i riket blef sedermera jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 oktober 1903 öfverlämnadt åt kommerskollegium.

*

*

*

Kungl. Maj:t utfärdade den 24 juli 1903 dels lag om försäkringsrörelse (motsvarande förslaget till lag om försäkringsbolag) dels ock lag om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket (svensk författningssamling n:r 94).

Ur de nämnda lagarna torde böra anföras vissa bestämmelser, som särskildt afse försäkringsinspektionen.

Uti 131 § af lagen om försäkringsrörelse stadgas, att den i samma lag föreskrifna tillsyn öfver försäkringsbolag utöfvas af en för hela riket gemensam försäkringsinspektion.

Ledamot af försäkringsinspektionen må ej deltaga i styrelsen af eller vara anställd vid försäkringsbolag eller vid utländsk försäkringsanstalt, som erhållit tillstånd att här i riket drifva försäkringsrörelse; ej heller må ledamot af inspektionen vara aktieägare eller garant i sådant företag.

Närmare bestämmelser om försäkringsinspektionens organisation och verksamhet meddelas af Konungen.

Till bestridande af kostnaden för inspektionens organisation och verksamhet skall, enligt 133 § af samma lag, försäkringsbolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som meddelas af Konungen. Detta bidrag må icke i något fall öfverstiga en femtedels procent af bolagets hela inkomst af afgifter för näst föregående kalenderår för försäkringar, som tillhöra bolagets rörelse här i riket.

Enligt 162 § åligger dock sådan bidragsskyldighet ej ömsesidigt försäkringsbolag, hvars verksamhet endast afser att meddela försäkring af egendom inom ett län.

Bidrag erlägges ej heller af de från lagens tillämplighetsområde undantagna, uti 163 § angifna slag af anstalter, nämligen: anstalt, som inrättats af staten, anstalt, som allenast meddelar försäkring mot förlust å skuldebref eller andra värdehandlingar, ränte- och kapitalförsäkringsanstalt, ömsesidigt försäkringsbolag för försäkring af egendom å landsbygden, hvars verksamhetsområde är mindre än ett härad, sjuk- och begravningskassa eller annan dylik understödsförening, hvars verksamhet icke afser affärs- mässigt drifvande af försäkringsrörelse.

Beträffande Stockholms stads brandförsäkringskontor äro särskilda föreskrifter meddelade i lag den 4 december 1908, innefattande tillägg till 162 § i lagen om försäkringsrörelse.

I fråga om utländsk försäkringsanstalt gäller enligt 16 § af lagen om sådan anstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket, att äfven dylik anstalt skall efter enahanda beräkningsgrunder som inhemsk försäkringsanstalt erlägga bidrag till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionen.

Då enligt 21 § af lagen angående utländsk försäkringsanstalt denna lag icke äger tillämpning å utländsk försäkringsanstalt, hvars rörelse här i riket allenast afser återförsäkring, är sådan anstalt naturligen icke heller bidragsskyldig.

Genom kungörelse den 31 december 1903 (svensk författningssamling n:r 134) har Kungl. Maj:t bestämt försäkringsanstalternas bidrag till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionen till en tiondedels procent af vederbörande anstalts hela inkomst af afgifter för näst föregående kalen-

derår för försäkringar, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket. Anstalt, som meddelat återförsäkring, är dock icke skyldig att för afgift för sådan försäkring lämna bidrag, därest annan försäkringsanstalt är pliktig att för det återförsäkrade beloppet utgifva bidrag.

* * *

Sedan Kungl. Maj:t den 24 juli 1903 utfärdat de nämnda lagarna om försäkringsrörelse och om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket, beslöt Kungl. Maj:t, jämlikt nådigt bref den 12 augusti 1903, att den i 131 § af lagen om försäkringsrörelse omförmälda försäkringsinspektion skulle inrättas och med 1904 års ingång träda i verksamhet samt att chefen för inspektionen skulle benämnas öfverdirektör.

Tillika förordnade Kungl. Maj:t, att i försäkringsinspektionen skulle anställas dels två ledamöter, hvilka borde innehafva nödig sakkunskap den ena för bedömande af den säkerhet, de under försäkringsinspektionens uppsikt stående anstalternas penningplaceringar erbjöde, och därmed sammanhängande frågor, samt den andra för handläggning af försäkringstekniska ärenden, dels en juridiskt bildad sekreterare, hvilken jämväl skulle vara ledamot i inspektionen, dels en registrator, hvilken jämväl skulle vara skyldig att biträda vid bearbetningen af det statistiska materialet, och dels en vaktmästare. Samtliga befattningar skulle tillsättas på förordnande tills vidare.

Samtidigt med utfärdande den 31 december 1903 af instruktion för försäkringsinspektionen fastställde Kungl. Maj:t följande stat för ämbetsverket för år 1904.

Öfverdirektören	kronor 10,000
däraf 7,000 skulle anses motsvara lön och	
3,000 tjänstgöringspenningar.	
1 ledamot, arfvode	» 3,000
1 » »	» 3,000
	Transport kronor 16,000

	Transport kronor	16,000
1 sekreterare	»	4,500
däraf 3,000 skulle anses motsvara lön och 1,500 tjänstgöringspenningar.		
1 registrator	»	3,000
däraf 1,800 skulle anses motsvara lön och 1,200 tjänstgöringspenningar.		
1 vaktmästare	»	900
däraf 600 skulle anses motsvara lön och 300 tjänstgöringspenningar.		
Kostnad för vikariatsersättningar, ersättning till extra tjänstemän och andra biträden, rese- kostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för ljus, vedbrand, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m., förslagsvis	»	14,600
Kostnad för extra ordinarie arbetskrafter på grund af ökade göromål under öfvergångs- tiden och vid möjligen förekommande sär- skild administration af liffförsäkringsbolag, förslagsvis	»	6,000
	Summa kronor	45,000

Tillika anbefalldes statskontoret att utanordna nyssnämnda belopp, 45,000 kronor, till försäkringsinspektionen, i mån af behof och efter rekvisition, från de bidrag, som af försäkringsanstalterna årligen skulle erläggas till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, och bemyndigades statskontoret tillika att, i den mån dylika bidrag icke vore tillgängliga, af under händer varande medel förskjuta erforderligt belopp för att sedermera af inflytande bidrag godtgöra förskottet.

Beträffande aflöningsvillkor för befattningar vid försäkringsinspektionen stadgade Kungl. Maj:t:

att de med hvarje befattning förenade tjänstgöringspenningar finge uppbäras endast för den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort —

däri inbegripen den tid han vore upptagen af tjänsteresa — eller åtnjutit semester, men skulle för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som förrättat tjänsten;

att den, som af sjukdom hindrades att förrätta sin tjänst, ägde uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfinge ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kunde förpliktas att under ledigheten, utöfver sina tjänstgöringspenningar, afstå så mycket af lönen, som erfordrades för tjänstens förrättande eller eljest pröfvades skäligt; samt

att vid sjukdomsfall eller när det erfordrades i följd af tjänsteresa eller för beredande af semester tjänsteman af lägre grad skulle vara skyldig att, om han förordnades till högre befattning inom verket, densamma mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar men eljest af däremot svarande belopp, i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under året.

Enahanda stat jämte aflöningsvillkor blef genom särskilda kungl. bref den 2 december 1904, den 2 december 1905, den 21 december 1906 och den 29 november 1907 fastställd att gälla för hvar och ett af åren 1905 — 1908.

Genom kungl. bref den 18 december 1908 angående stat för inspektionen för år 1909 förklarades nuvarande sekreteraren — hvilken med 1908 års utgång varit förordnad i nämnda egenskap under sammanlagdt fem år — berättigad att från och med år 1909 åtnjuta ålderstillägg å lönen med 500 kronor. Uti staten för år 1909 uppfördes fördenskull ett belopp af 500 kronor för ålderstillägg åt sekreteraren. Därjämte höjdes det till kostnad för vikariatsersättningar m. m. förslagsvis uppförda beloppet till 17,600 kronor, i följd hvaraf statens slutsumma uppgick till 48,500 kronor. Öfriga poster i staten äfvensom aflöningsvillkor lämnades oförändrade.

Kungl. Maj:t medgaf emellertid därjämte genom beslut den 30 juli 1909, att af de bidrag, som af försäkringsanstalterna skulle erläggas till bestridande af kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, finge för år 1909 till sekreteraren, registratorn och vaktmästaren

hos inspektionen utgå extra lönetillägg i enlighet med de grunder, som stadgats i kungl. kungörelsen den 5 juni 1909 angående extra lönetillägg för år 1909 åt en del tjänstemän och betjänte m. m.

Äfven åren 1904—1908 åtnjöto vissa tjänstinnehafvare hos försäkringsinspektionen lönetillägg motsvarande de dyrtidstillägg resp. extra lönetillägg, som beviljats en del tjänstemän och betjänte inom andra verk.

Samma stat som för år 1909 har genom kungl. bref den 17 december 1909 fastställts att gälla äfven för år 1910. De uti nämnda kungl. bref stadgade aflöningsvillkoren öfverensstämma med dittills gällande villkor.

Försäkringsinspektionens organisation och verksamhet.

För försäkringsinspektionen har, såsom redan nämnts, instruktion utfärdats den 31 december 1903 (svensk författningssamling n:r 138).

Instr. § 1. I fråga om försäkringsinspektionens ämbetsbefattning gäller enligt instruktionen, att det åligger denna myndighet

dels att utöfva den i lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 föreskrifna tillsyn öfver försäkringsbolag;

dels ock att, på sätt som stadgas i lagen af samma dag om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket, taga befattning med dylik anstalts verksamhet.

§ 2. Försäkringsinspektionen har att för hvarje år afgifva berättelse till Kungl. Maj:t om inspektionens verksamhet under året.

Därjämte skall inspektionen för hvarje år utarbeta och till Kungl. Maj:t öfverlämna redogörelse för de in- och utländska försäkringsanstalter, som i enlighet med bestämmelserna i omförmälda lagar under året drifvit försäkringsrörelse här i riket, äfvensom för dessa anstalters verksamhet och räkenskaper. Denna redogörelse skall hafva i sin helhet inkommit till Kungl. Maj:t inom ett och ett halft år efter utgången af det år redogörelsen afser.

§ 3. Försäkringsinspektionen skall utgöras af:

en öfverdirektör och chef samt

tre ledamöter, af hvilka en tillika är sekreterare och de båda öfriga skola tjänstgöra såsom sakkunniga, den ena för ärenden rörande penning-placeringar och därmed sammanhängande frågor och den andra för försäkringstekniska frågor, särskildt beträffande andra slag af försäkring än lifförsäkring.

§ 4. Hos försäkringsinspektionen skall finnas anställd en registrator.

Därjämte anställes hos inspektionen en vaktmästare.

I mån af behof må ämbetsverket anställa amanuenser och andra extra biträden samt extra vaktbetjante.

Försäkringsinspektionen äger att inhämta yttrande från sakkunnig person, som ej är anställd hos ämbetsverket, då sådant finnes erforderligt för utredning af förekommande ärende. § 5.

Beträffande ärendenas handläggning inom försäkringsinspektionen m. m. är stadgadt följande.

Öfverdirektören är i första rummet Kungl. Maj:t ansvarig för fullgörandet af försäkringsinspektionens äligganden och äger att ensam besluta i alla hos ämbetsverket förekommande ärenden. § 6.

Han fördelar göromålen mellan ledamöterna och fastställer verkets arbetsordning samt bör tillse, att verkets ledamöter och öfrig där anställd personal med nit och ordentlighet uppfylla sina skyldigheter.

Sekreteraren åligger att bereda och inför öfverdirektören föredraga samtliga till försäkringsinspektionens handläggning hörande ärenden, som ej på grund af sin beskaffenhet anses böra beredas och föredragas af annan ledamot eller af öfverdirektören. § 7.

Vid föredragning af nedan omförmälda ärenden skola, förutom öfverdirektören, minst två af försäkringsinspektionens ledamöter vara närvarande och deltaga i ärendenas behandling, nämligen ärenden, som angå:

kungl. bref och remisser samt framställningar till Kungl. Maj:t;

ämbetsverkets organisation och arbetsordning;

tillsättande och entledigande samt bestraffning af den under ämbetsverket lydande personal äfvensom tjänstledighet och befattnings uppehållande under ledighet, i den mån dessa frågor äro föremål för ämbetsverkets handläggning;

arfvode åt amanuenser och andra extra biträden samt extra vaktbetjante;

utfärdande af sådana allmänna föreskrifter, som afse verkställigheten af gällande författningar eller fullgörandet af Kungl. Maj:ts särskildt gifna befallningar;

förordnande af revisor enligt 135 § i lagen om försäkringsrörelse samt meddelande af sådant föreläggande, hvarom förmäles i 136 § af samma lag;

ämbetsverkets årsberättelse och årliga redogörelse för in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet och räkenskaper; samt

andra frågor, som öfverdirektören finner skäl att göra till föremål för samfällid behandling.

§ 9. Andra ärenden än de i § 8 omförmälda afgöras af öfverdirektören efter rådplägning med den af försäkringsinspektionens ledamöter, som på grund af hvarje särskildt ärendes beskaffenhet närmast har att taga befattning med detsamma.

§ 10. Föredragande eller annan vid ärendes afgörande tillstädesvarande ledamot, hvilkens åsikt icke öfverensstämmer med det af öfverdirektören i ärendet fattade beslut, åligger att låta till protokoll anteckna sin skiljaktiga mening.

§ 11. Utan föredragning eller rådplägning med annan äga öfverdirektören och sekreteraren, hvar för sig, att genom remiss eller särskild skrifvelse infordra förklaring, upplysning eller yttrande, som erfordras för ärendes beredning till afgörande, samt till granskning, anteckning eller förvar befordra inkommande handling, som är af beskaffenhet att icke föranleda omedelbar åtgärd af ämbetsverket.

§ 12. Öfverdirektören och ledamöterna, den förre efter anmälan hos chefen för civildepartementet samt ledamöterna efter försäkringsinspektionens för hvarje särskild gång lämnade uppdrag, må företaga resor i landsorten, när sådant erfordras för fullgörande af ämbetsverkets åligganden.

Dylikt uppdrag må ock kunna lämnas annan än ledamot.

§ 13. I öfverdirektörens frånvaro må icke, utan att Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, ledig tjänst tillsättas för längre tid än till öfverdirektörens återkomst, eller ansvar ådömas för fel i tjänsten, eller beslut fattas eller åtgärd vidtagas, som rubbar de grundsatser för ärendenas behandling eller ämbetsverkets förvaltning, hvilka förut blifvit stadgade eller följda.

I öfverdirektörens frånvaro afgöras ärendena af inspektionens samtliga ledamöter gemensamt; dock må ärende afgöras jämväl af två leda-

möter gemensamt, därest på grund af särskilda förhållanden sådant erfordras för göromålens fortgång.

Uppstå vid ärendes afgörande i öfverdirektörens frånvaro olika meningar mellan ledamöterna, utfärdas försäkringsinspektionens beslut i enlighet med flertalets mening eller, i händelse af lika röstetal för olika meningar, enligt den mening, som föredraganden uttalat.

I tvifvelaktiga fall bestämmer öfverdirektören eller, i hans frånvaro, den äldste i tjänst varande ledamoten i hvilken ordning ett ärende skall handläggas. § 14.

Öfver alla ärenden, som afgöras af försäkringsinspektionen, skall upprättas en lista, å hvilken vid hvarje ärende medelst en kort anteckning utmärkes det beslut, som blifvit fattadt. § 15.

Protokoll föres, då skiljaktiga meningar förekomma inom inspektionen, då beslut skall expedieras genom protokollsutdrag, samt då inspektionen eljest förordnar, att protokoll skall hållas.

Underdåniga skrivelser och utlåtanden till Kungl. Maj:t undertecknas af öfverdirektören och de ledamöter, som deltagit i ärendets afgörande. § 16.

Expeditioner i öfriga ärenden, som afgöras efter föredragning eller rådplägning, underskrifvas af öfverdirektören med kontrasignation af sekreteraren.

Skrivelser och remisser, som omförmälas i § 11, underskrifvas af sekreteraren »På försäkringsinspektionens vägnar».

Expeditioner i ärenden, som afgjorts enligt § 13, undertecknas af ledamöterna »Under öfverdirektörens frånvaro».

Har vid behandling af ärende, som skall anmälas hos Kungl. Maj:t, skiljaktig mening blifvit antecknad i protokollet, skall protokollsutdrag därom bifogas den underdåniga skrifvelsen i ämnet.

Jämte de skyldigheter, som tillkomma sekreteraren i egenskap af ledamot i ämbetsverket, åligger honom § 17.

att svara för upprättandet af den i § 15 omförmälda lista samt för förändret af verkets protokoll;

att uppsätta förslag till verkets utgående expeditioner i alla ärenden, i hvilka icke på grund af ärendets beskaffenhet expeditionen anses böra uppsättas af annan ledamot eller af öfverdirektören;

att ombesörja, att remisser och utgående expeditioner blifva behörigen afsända eller till vederbörande utlämnade; samt

att företräda försäkringsinspektionen inför domstolar och andra myndigheter, då inspektionen icke finner särskildt ombud böra förordnas.

§ 18. Registratorn åligger att föra diarium öfver inkommande ärenden och bestrida arkivariegöromålen;

att biträda vid bearbetandet af det statistiska materialet till inspektionens årliga redogörelse för in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet och räkenskaper;

att tillhandagå ämbetsmyndigheter och enskilda med de upplysningar i tjänsten, han må vara i tillfälle att lämna, på begäran utfärda diariebevis och meddela eller bestyrka afskrifter eller utdrag af de hos verket befintliga handlingar; samt

att därutöfver förrätta de göromål, hvilka inspektionen kan finna lämpligt att uppdraga åt honom.

I fråga om tjänstetillsättning, semester och tjänstledighet, vikariat och afsked gäller, bland annat, följande.

§ 19. Öfverdirektören och ledamöterna i försäkringsinspektionen tillsättas af Kungl. Maj:t medelst förordnande.

Registratorn och vaktmästaren tillsättas af ämbetsverket medelst förordnande.

§ 20. För att kunna antagas till sekreterare fordras att hafva aflagt sådan examen, som berättigar till inträde i rättegångsverken.

Då sekreterarbefattningen blifvit ledig, insänder öfverdirektören efter ansökningstidens förlopp inkomna ansökningshandlingar till Kungl. Maj:t och föreslår därvid till erhållande af förordnande å befattningen den bland de sökande, som öfverdirektören anser vara lämpligast för befattningen.

Förslag till förordnande af öfriga ledamöter afgifver öfverdirektören, utan att ansökning föregår.

Blifver registratorstjänsten ledig, kungör inspektionen tjänsten till ansökning.

Semester må, när sådant kan äga rum utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas af öfverdirektören och ledamöterna under en och en half månad samt af registratorn under en månad årligen enligt fördelning, som bestämmes af öfverdirektören; börande öfverdirektören, då han vill begagna sig af semester, göra anmälan därom hos chefen för civildepartementet. § 21.

Inträffar för öfverdirektören behof af annan ledighet för längre tid än fjorton dagar, göres ansökning om ledighet hos Kungl. Maj:t.

Åt ledamot må försäkringsinspektionen bevilja tjänstledighet för högst en och en half månad. Under sålunda beviljad tjänstledighet, så ock då ledamot begagnar semester eller befinner sig å tjänsteresa samt när ledamotsbefattning är ledig, må ämbetsverket — för annan ledamot än sekreteraren i den mån sådant anses behöfligt för göromålens gång — förordna lämplig person att uppehålla tjänsten. Är ledamot i behof af tjänstledighet för längre tid, göres ansökning därom hos Kungl. Maj:t, som då jämväl förordnar om tjänstens bestridande.

Tjänstledighet för registratorn må beviljas af inspektionen för högst sex månader. Uppstår behof af längre tjänstledighet, göres ansökning därom hos Kungl. Maj:t. Förordnande om tjänstens uppehållande under tiden meddelas af inspektionen.

Om ledighet för öfrig hos ämbetsverket anställd personal och om göromålens uppehållande under tiden äger ämbetsverket förordna.

Ansökning om entledigande från förordnande hos försäkringsinspektionen bör, då sökande är förordnad af Kungl. Maj:t, öfverlämnas till Kungl. Maj:ts afgörande. I annat fall pröfvas dylik ansökning af inspektionen. § 22.

I fråga om besvär öfver försäkringsinspektionens beslut stadgas, att den, som icke åtnöjes med beslutet, äger, där ej annorlunda är stadgad genom särskilda författningar, att söka ändring hos Kungl. Maj:t genom besvär, hvilka skola ingifvas till civildepartementet. Öfver tilldelad varning må dock klagan ej föras. Inspektionens beslut om tjänstemans afstängning från tjänstgöring går i verkställighet utan hinder af besvärs anförande. § 24.

Inkomna framställningar.

I underdånig skrivelse den 5 januari 1909 gjorde försäkringsinspektionen framställning angående viss omorganisation af ämbetsverket samt lönereglering för detsamma.

Försäkringsinspektionen anförde därvid följande.

Det hade visat sig nödvändigt, att öfverdirektören vid sin sida hade en person, som biträdde honom vid utredningen af tekniska frågor, speciellt rörande lifförsäkringen. Därför hade under åren 1906—1908 en assistent varit anställd med ett arfvode af 3,000 kronor, som utgått af expensmedlen.¹

Med särskild hänvisning till den viktiga kontrollen af lifförsäkringsbolagens fondberäkningar framhöll inspektionen, att behovet af sådant tekniskt biträde vore oafvisligt och konstant, och ansåg inspektionen fördenskull, att vid ämbetsverket borde inrättas en aktuarietjänst i stället för den tillfälliga assistentbefattningen. Med hänsyn till de gedigna matematiska kunskaper, som komme att fordras af den sålunda föreslagna aktuarien, måste kompetensfordringarna beträffande honom vara desamma, som i kungl. kungörelse den 31 december 1903 stadgats angående behörighet att vara aktuarie vid lifförsäkringsbolag, och, då det vore synnerligen önskvärdt att ej allt för täta ombyten af befattningens innehafvare ägde rum, syntes tjänsten böra hänföras till andra graden.

Sekreterarbefattningen, hvars innehafvare tillika vore ledamot af inspektionen, vore för närvarande en tjänst af andra graden. I betraktande af den stora betydelse, inspektionen tillmätte sekreterarens arbete, ansåg inspektionen, att tjänsten, i samband med tillsättandet af förenämnda aktuariebefattning af andra graden, borde höjas till tredje graden, då eljest ingen utsikt funnes att få på platsen behålla en verkligen duglig man. Detta vore så mycket angelägnare, som, i samband med försäkrings-

¹ Enligt meddelad uppgift utgör assistentarfvodet från och med den 1 september 1909 4,000 kronor för år räknadt.

väsendets starka utveckling, i alla länder påginge ett lifligt arbete på försäkringsrättens och försäkringslagstiftningens område, ett arbete, som inspektionen tydligen måste uppmärksamt följa.

I fråga om registratorsbefattningen, som vore en tjänst af första graden, hade inspektionen ingen anledning att föreslå någon ändring.

Under erinran att Kungl. Maj:t nyligen fastställt ny lönestat för statskontoret, hvilken stat syntes inspektionen vara afsedd att tjäna såsom normalstat vid blifvande löneregleringar för de centrala ämbetsverken, hemställde inspektionen, att Kungl. Maj:t måtte för Riksdagen framlägga förslag om sådana ändringar uti inspektionens organisation och stat,

att en ny aktuariefattning inrättades med en aflöning af 5,800 kronor, hvaraf 3,600 skulle betraktas som lön, 1,800 som tjänstgöringspenningar och 400 som ortstillägg, med två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, efter resp. 5 och 10 år;

att sekreterarbefattningen blefve höjd till en tjänst af tredje graden med en aflöning af 8,100 kronor, hvaraf 5,000 skulle betraktas som lön, 2,500 som tjänstgöringspenningar och 600 som ortstillägg, med ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 år;

att registratorns aflöning bestämdes till 4,000 kronor, hvaraf 2,200 skulle betraktas som lön, 1,500 som tjänstgöringspenningar och 300 som ortstillägg, med tre ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, efter resp. 5, 10 och 15 år; samt

att aflöningen för den hos inspektionen anställde vaktmästaren blefve bestämd till 1,200 kronor, hvaraf 700 skulle betraktas som lön, 350 som tjänstgöringspenningar och 150 som ortstillägg, med ett ålderstillägg å 100 kronor efter 5 år.

Aflöningen för öfverdirektören och chefen för försäkringsinspektionen bestämdes vid inspektionens inrättande till 10,000 kronor, hvaraf 7,000 utgjorde lön och 3,000 tjänstgöringspenningar. De skäl, som då talade för en i jämförelse med andra öfverdirektörer högre aflöning, syntes inspektionen alltjämt kvarstå, och framhöll inspektionen, att de ärenden, som vore föremål för det ifrågavarande ämbetsverkets handläggning, i långt högre grad än andra sådana, kräfde kontinuitet i behandlingssättet; det syntes därför vara af vikt att aflöningen för öfverdirektören ej tillmättes för knappt. De äm-

betsmän, som vid tiden för inspektionens inrättande åtnjöto en aflöning af 10,000 kronor, hade i allmänhet vid företagna lönerogleringar fått sina aflöningar ökade med 2,000 à 3,000 kronor.

Inspektionen hemställde fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att aflöningen för öfverdirektören vid försäkringsinspektionen blefve bestämd till 13,000 kronor, hvaraf 9,000 syntes böra betraktas som lön, 3,000 som tjänstgöringspenningar och 1,000 som ortstillägg.

Sammanlagda kostnaden för de sålunda föreslagna aflöningarna till inspektionens chef och hittillsvarande ordinarie tjänstemän skulle sålunda blifva: öfverdirektören 13,000, sekreteraren 8,100, registratorn 4,000 och vaktmästaren 1,200, eller tillhopa 26,300 kronor. Under åren före 1909 hade utgått, enligt stat, till öfverdirektören 10,000, till sekreteraren 4,500, till registratorn 3,000 och till vaktmästaren 900 eller tillhopa 18,400 kronor. Skillnaden skulle alltså uppgå till 7,900 kronor. Från detta belopp syntes dock vid beräkandet af kostnaden för inspektionen böra dragas hvad som under föregående år utbetalts i tillfälliga lönetillägg eller 1,350 kronor; hvadan den slutliga ökningen för lönerogleringen komme, hvad nämnda befattningshafvare anginge, att uppgå till 6,550 kronor.

För den hittillsvarande assistentbefattningen hade inspektionen en utgift af 3,000 kronor från expensmedlen. Ökningen i utgifter för den föreslagna aktuarietjänsten skulle följaktligen uppgå till allenast 2,800 kronor.

Den slutliga sammanlagda ökningen för de föreslagna ändringarna i inspektionens organisation och stat skulle alltså uppgå till endast 9,350 kronor.

Försäkringsinspektionen erinrade vidare, hurusom enligt stadgande i 133 § af lagen om försäkringsrörelse och i 16 § af lagen om utländsk försäkringsanstalts rätt att drifva försäkringsrörelse här i riket bidrag till kostnaden för inspektionen erlades af de in- och utländska försäkringsbolagen, hvilket bidrag dock ej finge öfverstiga $\frac{1}{5}$ % af bolagens premieinkomst för föregående år. Genom kungl. kungörelse den 31 december 1903 hade bestämts, att bolagen skulle erlægga allenast $\frac{1}{10}$ % af premieinkomsten. Huru dessa inbetalningar samt utgifterna för inspektionen balanserade, framginge af en meddelad tablå, så lydande:

År.	In- betalningar. Kronor.	Ut- betalningar. Kronor.	Balans till nästa år. Kronor.
1904	43,351:02	39,840:00	3,511:02
1905	46,211:45	30,490:00	19,232:47
1906	50,189:80	43,989:96	25,432:31
1907	52,188:91	43,180:00	34,441:22
1908	58,759:48	44,843:75	48,356:95

Denna tablå gafve vid handen, att skillnaden mellan inbetalningar och utbetalningar under föregående året uppgått till i det allra närmaste 14,000 kronor, samt att en besparing af närmare 50,000 kronor förefunnes; och skulle sålunda de af inspektionen föreslagna ändringarna i inspektionens organisation och stat icke medföra några ökade utgifter för försäkringsbolagen.

Det anmärktes slutligen, att öfverdirektören P. G. Laurin icke deltagit uti behandlingen af frågan om öfverdirektörens aflöning.

Öfver försäkringsinspektionens nyssberörda framställning afgaf statskontoret, till följd af remiss, den 4 mars 1909 underdånigt utlåtande, hvori tillkännagafs, att det föreliggande förslaget till ny lönestat för försäkringsinspektionen icke gifvit statskontoret anledning till annat uttalande än följande erinringar.

Vid ett öfverslag af de medel, som vore att tillgå för uppehållande af försäkringsinspektionens verksamhet, finge icke förbises, att af dessa medel jämväl borde bestridas kostnaden för *pensioneringen* af inspektionens personal, i den mån denna kostnad icke komme att drabba personalen i form af pensionsavgifter.

Den för öfverdirektören föreslagna aflöningen, 13,000 kronor, hade statskontoret funnit vara väl hög, helst om hänsyn toges till den aflöning, 9,600 kronor, som år 1908 bestämdes för riksförsäkringsanstaltens chef, med hvilken befattning chefskapet för försäkringsinspektionen då ansågs närmast jämförligt.

Förslaget om sekreterartjänstens uppflyttning till tjänst af tredje graden med den för ledamot i centralt ämbetsverk numera fastställda af-

löning syntes statskontoret icke fullt tillfredsställande motiveradt, då i betraktande toges, att sekreteraren redan vore ledamot af försäkringsinspektionen, och han genom tillämpning af de för sekreterare i centralt ämbetsverk bestämda nya aflöningsförmånerna skulle få sin aflöning väsentligt höjd.

Vid fastställande af nya aflöningssatser för försäkringsinspektionens personal syntes jämväl — i likhet med hvad som skedde beträffande riksförsäkringsanstaltens tjänstemän — böra göras lämpliga afdrag för de pensionsavgifter, som eljest åläge tjänstemän af motsvarande lönegrader, men här för närvarande icke ifrågakomme.

Slutligen syntes, i händelse väsentligen förhöjda aflöningsbelopp beviljades försäkringsinspektionens personal, å denna personal jämväl böra komma till tillämpning de villkor, som fästats vid den nya lönestaten för riksförsäkringsanstalten.

Genom kungl. remiss den 15 juli 1909 öfverlämnades försäkringsinspektionens ofvanberörda skrifvelse jämte statskontorets däröfver afgifna utlåtande till kommittén för att tagas i öfvervägande vid fullgörande af det kommittén lämnade uppdrag.

Försäkringsinspektionen inkom därefter till Kungl. Maj:t med en den 13 juli 1909 dagtecknad skrifvelse.

Under erinran att inspektionen uti ofvanberörda skrifvelse den 5 januari 1909 föreslagit dels inrättande af en aktuariefattning vid inspektionen, dels viss lönereglering åt en del tjänstinnehafvare, anförde inspektionen, att, då denna hemställan, som upptog de önskemål, hvilka ansåges mest trängande, ännu icke kunnat af Kungl. Maj:t prövas och frågan sålunda icke kunde afgöras tidigare än vid 1910 års riksdag, inspektionen funne sig böra bringa under Kungl. Maj:ts pröfning ett förslag till fullständigare lösning af dess omorganisationsfråga, än som var afsedd med framställningen i januari 1909.

Försäkringsinspektionen utgjordes af öfverdirektören, sekreteraren och två ledamöter, hvilka tjänstgjorde såsom sakkunniga. Utom öfverdirektören och sekreteraren vore vid ämbetsverket anställda en ordinarie tjänsteman,

registratorn, samt fyra extra ordinarie, nämligen en assistent (matematiker) och tre amanuenser.

Sekreteraren vore ledamot af inspektionen, förde protokoll, uppsatte förslag till verkets utgående expeditioner, där icke på grund af ärendets beskaffenhet expeditionen ansåges böra uppsättas af annan ledamot eller af öfverdirektören, ombesörjde, att remisser och utgående expeditioner blefve behörigen afsända, företrädde inspektionen inför domstol, beredde och föredroge inför öfverdirektören samtliga till inspektionens handläggning hörande ärenden, som ej på grund af sin beskaffenhet ansåges böra beredas och föredragas af annan ledamot eller af öfverdirektören.

Registratorn ålåge, utöfver sådan tjänsteman vanligen tillkommande skyldigheter, att biträda vid utarbetandet af den årliga statistiken öfver in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet och att förrätta de göromål, hvilka inspektionen kunde finna lämpligt att uppdraga åt honom.

Assistenten, som hade samma tjänstgöringsskyldighet som de ordinarie tjänstemännen, biträdde öfverdirektören med matematiskt-tekniska utredningar. Den förre innehafvaren af denna befattning hade dock varit tjänstledig från den 1 december 1907 till den 30 september 1908. Under tjänstledigheten och till och med december 1908 hade tjänsten uppehållits af en vikarie, som dock hade endast 2 timmars daglig tjänstgöring. Ny innehafvare af tjänsten vore förordnad och skulle börja sin tjänstgöring den 1 september 1909.

Den ene amanuensen hade 4 timmars, den andre 3 timmars och den tredje 2 timmars daglig tjänstgöring. De båda sistnämnda hade dock under år 1909 och delvis under föregående år haft resp. 5 och 4 timmars tjänstgöring för att forcera det statistiska arbetet.

Missförhållandet mellan antalet ordinarie (3) och antalet extra ordinarie (4) tjänstemän trädde skarpt i dagen. Ett sådant förhållande kunde försvaras under ett ämbetsverks första organisationsår, under hvilka det kunde anses ovisst, om det behof af arbetskraft, som framkallat nämnda förhållande, föranledts af själfva organisationsarbetet för att med dettas afslutande väsentligen förminskas. Men förefunnes det nämnda behofvet alltjämt och måste i följd däraf det nämnda missförhållandet fortfara, så komme detta med nödvändighet att inverka menligt på ämbetsverkets arbete. In-

spektionen hade fungerat i mer än 5 år, och det kunde nu med full viss-
het sägas, att det arbete, som ålåge inspektionen, icke komme att minskas,
utan fastmer måste för hvarje år ökas.

Under de första åren hade inspektionen naturligtvis varit upptagen
med åtskilligt arbete, som ej vidare återkomme i samma omfattning, t. ex.
granskning af bolagsordningar och af liffförsäkringsbolagens grunder. Detta
arbete hade under de senare åren reducerats till normala mått, så att man
numera kunde bedöma, huru mycket arbetskraft, som behöfdes och allt
framgent komme att minst behöfvas, för att inspektionen under normala
förhållanden skulle kunna fungera på vederbörligt sätt.

Det hade därvid befunnits, att granskningen af bolagens räkenskaps-
uppgifter och den statistiska bearbetningen af desamma fullt ut kräfde de
arbetskrafter, som inspektionen nu för ändamålet förfogade öfver: registra-
torn och de tre amanuenserna. I detta hänseende vore också att märka, att
dessa räkenskapsuppgifter ännu lämnades enligt föråldrade formulär, hvadan
statistiken, som grundade sig på dem, lämnade mycket öfrigt att önska. Nya
formulär komme att fastställas under år 1909 och därpå följande år. Där-
efter komme statistiken att blifva fullständigare men också att kräfva ökad
arbete.

Att öfverdirektören behöfde vid sin sida en aktuarie, vitsordades äf-
ven kraftigt af erfarenheten. Med den raska utveckling, hvori liffförsäk-
ringsverksamheten befunne sig, uppkomme ständigt nya förslag beträffande
liffförsäkringsbolagens verksamhet, hvilka borde grundligt pröfvas ur teknisk
synpunkt. Rätt ofta hänvisades äfven af Kungl. Maj:t till inspektionen
för yttrande frågor rörande pensionskassor, hvilkas pröfning kräfde en in-
gående granskning af den tekniska utredning, som presterats. Årligen in-
lämnade liffförsäkringsbolagens aktuarier redogörelser för fondberäkningar
och dödlighetsundersökningar, redogörelser, som öfverdirektören ej ensam
kunde hinna att granska, såsom sig vederborde.

Vid bedömande af den arbetskraft, som vore behöflig för de löpande
ärendenas tillbörliga skötande, vore äfven att märka, att med de arbets-
krafter, som hittills stått inspektionen till buds, det varit omöjligt att i den
utsträckning, som varit önskvärd, företaga fullständiga inspektioner af de
olika anstalterna. Sådana inspektioner hade gjorts nästan endast när sär-

skild anledning funnits att misstänka, att ej allt varit i god ordning. Kontrollen hade i öfrigt måst inskränkas till en granskning af säkerhets-handlingarna samt af de berättelser, som anstalterna ingifvit till inspektionen. Ej blott inspektionen utan äfven anstalterna hade känt detta som en brist, som måste afhjälpas, om inspektionen skulle kunna göra det gagn, som man väntat sig af densamma.

Systemet att låta kontrollen hufvudsakligen bestå i granskning af bolagens uppgifter till inspektionen kunde möjligen medföra en besparing af arbetskrafter inom inspektionen, enär granskning på ort och ställe af bolagens förvaltning vore mera tidsödande. Men om på detta sätt inspektionens budget minskades och sålunda bolagens direkta utgifter för inspektionen reducerades, så ökades däremot bolagens indirekta utgifter för inspektionen och det sannolikt i högre grad. Ty om granskningen på ort och ställe måste inskränkas till ett minimum, erfordrades att inspektionen af bolagen kräfde mera detaljerade uppgifter för granskning på ämbetsrummet.

Ett godt exempel för belysning häraf lämnade, enligt inspektionens åsikt, ett af de internationella formulärförslagen. Det afsåge att möjliggöra en approximativ kontroll af att premiereserven beräknats riktigt efter de gällande grunderna. Ifyllandet af detta formulär skulle vålla bolagen mycket besvär och stora kostnader. De svenska bolagen hade äfven liffigt protesterat mot dess införande, så äfven åtminstone de danska och tyska bolagen. Inspektionen ansåge ock detsamma fullkomligt umbärligt, om inspektionen kunde ej alltför sällan genom en sin tjänsteman kontrollräkna hvarje bolags premiereserv. Sådan kontroll blefve vida mer effektiv än den, som kunde vinnas genom granskning af uppgifter enligt ett formulär, och den blefve därtill otvifvelaktigt billigare för bolagen.

Äfven ur en annan synpunkt vore det enligt försäkringsinspektionens åsikt önskvärdt, att inspektionen organiserades så, att dess verksamhet i jämförelsevis stor utsträckning komme att bestå i granskning af bolagens förvaltning på ort och ställe. Därigenom bringades nämligen inspektionens tjänstemän i nära beröring med det praktiska arbetet. Hvad betydelse detta kunde hafva, syntes inspektionen ligga i öppen dag.

Af hvad sålunda anförts ansåg inspektionen framgå, att ett utbyte af *två* extra ordinarie tjänstemän mot *två* ordinarie icke innebure större ökning af inspektionens arbetskrafter än som redan vore väl behöflig. Försäkringsväsendets starka utveckling gjorde det ock mer än sannolikt, att en ytterligare ökning snart nog skulle visa sig nödvändig. Som bevis på denna utveckling anförde inspektionen de i följande tablå intagna sifferuppgifter angående de under inspektionens kontroll ställda försäkringsanstalternas premieinkomster under de räkenskapsår, som närmast motsvarade åren 1902—1907.

Uti tablåen omfattade grupp 2 ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, länens ömsesidiga brandstodsbolag, mindre ömsesidiga brandstodsbolag, mindre ömsesidiga sjöförsäkringsbolag, ömsesidiga hagelskade- och frostförsäkringsbolag samt kreatursförsäkringsbolag. Alla dessa voro inhemska. Grupp 1 omfattade alla öfriga svenska försäkringsbolag. Grupp 3 omfattade samtliga i Sverige arbetande utländska försäkringsbolag (premieinkomst på den svenska rörelsen).

Återförsäkringspremier hade icke afdragits.

Premieinkomsterna hade angifvits i millioner kronor.

G r u p p.	År 1902.	År 1903.	År 1904.	År 1905.	År 1906.	År 1907.
1	66.5	70.5	75.1	79.7	84.2	93.5
2	7.0	6.9	7.3	7.6	7.8	ungefär 8.0
3	5.0	5.2	5.4	5.3	5.3	5.2
Summa	78.5	82.6	87.8	92.6	97.3	ungefär 106.7

De två nya ordinarie tjänstemän, som, enligt försäkringsinspektionens förslag, borde anställas hos inspektionen, borde båda vara matematiker med den formella kompetens, som i kungl. kungörelsen af den 31 december 1903 föreskrifvits för anställning som aktuarie vid lifförsäkringsbolag. Deras titel kunde lämpligen vara *aktuarie*. Deras löneförmåner borde vara lika, nämligen de, som inspektionen i skrivelsen af den 5 januari 1909 föreslagit för en aktuarie.

Den ene aktuarien skulle ersätta den nuvarande assistenten. Hans uppgift skulle vara densamma som dennes, nämligen att biträda öfver-

direktören med matematiskt-tekniska utredningar och vid inspektioner, särskildt af liffförsäkringsbolag.

Den andre aktuarien borde vara statistiker. Såsom förut anförts, åläge det registratorn att biträda vid uppgörandet af den årliga statistiken. Enär den nuvarande registratorn vore synnerligen kompetent därtill, hade åt honom uppdragits den mest maktpåliggande delen af statistiken, nämligen den, som rörde liffförsäkringsbolagen och öfriga större bolag. Anställdes nu en aktuarie som statistiker, borde denne erhålla detta uppdrag. Han borde äfven i samband med den statistiska bearbetningen af bolagens uppgifter underkasta dem den första granskningen, som sedan fullföljdes af öfverdirektören och, beträffande liffförsäkringsbolagen, äfven af den först omförmälde aktuarien. Därjämte borde äfven aktuarien-statistikern vara öfverdirektören behjälplig vid inspektioner, särskildt af sakförsäkringsbolag.

För registratorn skulle gälla samma instruktion som hittills. Men i stället för de större bolagens statistik skulle han sysselsätta sig med en del af de mindre bolagens, hvilken nu varit helt och hållet öfverlåten åt en af amanuenserna. Dennes plats skulle alltså åtminstone tills vidare indragas. Kunde genom den tänkta arbetsfördelningen registratorn få mera tid än hittills åt verkliga arkivariegöromål, så vore detta högst önskvärdt. Dessa hade nu näst stå tillbaka för de statistiska arbetenas skull.

För att icke välla uppskof med de mest trängande behofvens tillgodoseende hade inspektionen i sin skrifvelse af den 5 januari 1909 icke berört frågan om ämbetsverkets uppförande på ordinarie stat. Då nu lika fullt uppskof uppstått, ansåg sig inspektionen böra i sin senare framställning upptaga äfven denna fråga.

Någon vidlyftigare motivering för att ämbetsverket borde, så snart ske kunde, föras på ordinarie stat, syntes inspektionen ej vara af nöden. Då denna förändring icke medförde några ökade utgifter för staten, skulle tvekan om dess lämplighet kunna bero endast därpå, att man ansåge sig ej hafva tillräcklig erfarenhet för att fastställa inspektionens organisation på ett mera definitivt sätt.

Skulle sådana betänkligheter finnas och man sålunda menade, att inspektionens mer än femåriga erfarenhet icke vore tillräcklig för att styrka

den föreslagna organisationens lämplighet, ville inspektionen hänvisa äfven till utländsk erfarenhet i frågan. Inspektionen hade därvid valt den schweiziska försäkringsinspektionen, dels därför att denna ägt bestånd längre än någon annan (allt sedan år 1885), dels därför att det schweiziska försäkringsväsendet vore till sin omfattning jämförligt med det svenska. Därjämte ansåges allmänt inom försäkringsvärlden den schweiziska försäkringsinspektionen vara väl organiserad.

I detta ämbetsverk vore följande tjänstemän anställda: en direktor, en vice direktor, en chef för den matematiska afdelningen, en chef för den juridiska afdelningen, en sekreterare, en registrator, två matematiker, ett tekniskt biträde, två kanslister — summa 11 tjänstemän.

Om man jämförde denna organisation med den för svenska försäkringsinspektionen föreslagna, ansåg inspektionen det böra framgå, dels att dess förslag icke kunde betecknas som anspråksfullt, dels att detsamma, äfven om det icke tillgodosåge mer än det redan förefintliga behovet af arbetskrafter, dock vore ägnadt att lägga en grund, som vore lämplig att bygga vidare på, i den mån behovet af arbetskrafter växte.

Inspektionen framlade i detta hänseende följande jämförande tablå, hvori tjänsterna grupperats så, som de i anseende till arten och omfånget af sina åligganden kunde anses motsvara hvarandra. Direktorn och vice direktorn i Schweiz vore, liksom öfverdirektören i Sverige, matematiker.

Sverige:	Schweiz:
Öfverdirektören	} Direktorn. } Vice direktorn.
Sekreteraren	
	} Chefen för den juridiska afdelningen. } Sekreteraren.
Två aktuarier	} Chefen för den matematiska afdelningen. } Två matematiker.
Registratorn	} Ett tekniskt biträde. } Registratorn.
Två e. o. amanuenser	
	} Två kanslister.

I denna tablå öfver tjänstemännen hade emellertid icke kunnat upp- tagas de båda ledamöter i den svenska försäkringsinspektionen, hvilka såsom sakkunniga deltog i arbetet.

Det af inspektionen uti skrifvelsen den 5 januari 1909 framlagda förslaget till omorganisation slutade på en kostnad af 9,350 kronor. Hvad inspektionen i den senare skrifvelsen föreslagit skulle medföra en ytterligare ökning uti inspektionens utgifter af ungefär 3,500 kronor och den slutliga ökningen för hela den föreslagna omorganisationen skulle sålunda uppgå till ungefär 13,000 kronor.

Såsom framginge af den tablå, inspektionen uti sin skrifvelse den 5 januari 1909 meddelat, öfverstege inbetalningarna under år 1908 utgifterna under samma år med ungefär 14,000 kronor och hela den i inspektionens senare skrifvelse föreslagna omorganisationen kunde sålunda genomföras utan några ökade utgifter för försäkringsanstalterna. Af samma tablå framginge äfven, att de af bolagen efter en uttaxering af $\frac{1}{10}$ % af premieinkomsten erlagda afgifterna till inspektionen under de senaste fem åren ökats med i det närmaste 15,000 kronor, hvadan det vore att vänta, att äfven efter den föreslagna omorganisationens genomförande ett afsevärdt öfverskott komme att uppstå.

Inspektionen, som ansåg någon förändring för närvarande icke böra förekomma i fråga om de två sakkunniga ledamöternas ställning, hemställde — utöfver den framställning som inspektionen gjort uti sin underdåniga skrifvelse den 5 januari 1909 — att Kungl. Maj:t täcktes för Riksdagen framlägga förslag om de ändringar i inspektionens organisation och stat:

att en ny aktuariefattning måtte inrättas med en aflöning af 5,800 kronor, hvaraf 3,600 skulle betraktas som lön, 1,800 som tjänstgöringspenningar och 400 som ortstillägg, med två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, efter resp. 5 och 10 år; samt

att försäkringsinspektionen måtte öfverföras på ordinarie stat.

Genom kungl. remiss den 26 juli 1909 har jämväl sistberörda framställning öfverlämnats till kommittén.

Kommitténs förslag.

Försäkringsinspektionens uppförande å ordinarie stat. Säsom ofvan omnämnts, ansåg vederbörande departementschef, vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 30 januari 1903 af frågan om försäkringsinspektionens organisation och verksamhet, det icke böra ifrågasättas, att *Personalens pensionering.* det nya ämbetsverket då skulle uppföras å ordinarie stat. Detta blef icke heller fallet.

Enär emellertid sedan dess åtskilliga års erfarenhet vunnits rörande inspektionens verksamhet, samt man sålunda torde kunna bestämma det antal befattningshafvare vid inspektionen, som för den närmare framtiden blifver oundgängligen nödvändigt, har det synts kommittén, att något hinder numera icke borde möta för ämbetsverkets uppförande å ordinarie stat, hvarom ock försäkringsinspektionen hemställt.

Genom en sådan åtgärd skulle gifvetvis icke föranledas någon ändring beträffande sättet för bestridandet af kostnaderna för inspektionens verksamhet, utan skulle dessa såsom hittills utgå från de under statskontorets förvaltning ställda bidragen från försäkringsanstalterna till bestridande af kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet.

Därest försäkringsinspektionen kommer att uppföras å ordinarie stat, har det emellertid synts kommittén synnerligen önskvärdt, att, oaktadt kostnaderna för inspektionen icke bestridas af statsmedel, åtgärd måtte vidtagas i syfte, att den af Konung och Riksdag fastställda staten för försäkringsinspektionen varder intagen i den uti statskontoret upprättade liggaren öfver statsverkets specialutgiftsstat.

En fråga, som på det närmaste sammanhänger med försäkringsinspektionens uppförande å ordinarie stat, är pensioneringen af verkets personal. Säsom redan nämnts, har statskontoret framhållit, att jämväl kostnaden för pensioneringen borde bestridas af försäkringsanstalternas

bidrag, i den mån denna kostnad icke komme att drabba personalen i form af pensionsavgifter.

I § 10 uti lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är stadgadt, bland annat, att tjänstinnehafvare skall såsom bidrag till kostnaden för beredande af pension erlægga pensionsavgift till årligt belopp af viss procent å det för honom gällande pensionsunderlag.

Enligt § 11 i samma lag skall nämnda avgift ingå till en särskild fond för pensionering af civila tjänstinnehafvare.

Från denna fond bestrides så stor del af kostnaden för beredande af pension enligt ifrågavarande lag, som enligt vetenskaplig sannolikhetsberäkning finnes motsvara fondens tillgångar och de stadgade pensionsavgifternas storlek.

I fråga om fondens förvaltning är uti § 4 af kungl. kungörelsen den 11 oktober 1907 med föreskrifter om verkställighet af lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension stadgadt, att denna fond skall, under benämning: »pensionsfonden för civila tjänstinnehafvare», förvaltas af statskontoret, hvilket ämbetsverk i sådan egenskap, förutom annat, åligger:

att, sedan summan af de pensioner, som under näst föregående året utbetalts enligt pensionslagen, blifvit tillförlitligen känd, från pensionsfonden bereda godtgörelse åt de olika slag af medel, från hvilka pensionerna utgått, med belopp, som svara mot fondens efter fastställd fördelningsgrund uträknade andel i pensionsutgifterna.

Vid tillämpning af ofvanberörda bestämmelser skulle alltså de pensionsavgifter, som enligt pensionslagen komme att åligga ordinarie befattningshafvare vid försäkringsinspektionen, ingå till den under statskontorets förvaltning stående pensionsfonden för civila tjänstinnehafvare.

I behörig ordning beviljade pensioner skulle af statskontoret utbetalas från de under statskontorets förvaltning ställda bidragen från försäkringsanstalterna till bestridande af kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet. Sedermera skulle statskontoret från pensionsfonden utanordna det belopp, som erfordras för att bereda försäkringsanstalternas bidragsmedel godtgörelse för pensionsfondens andel i pensionsutgifterna.

Då den på pensionsfonden belöpande andelen i pensionsutgifterna är beräknad att utgöra ungefär en tredjedel af hela kostnaden, skulle alltså från de bidrag, försäkringsanstalterna äro skyldiga att erlägga, komma att bestridas ungefär två tredjedelar af pensionsutgifterna.

Att försäkringsanstalternas bidragsmedel komma att förslå jämväl till bestridande af nyssnämnda andel af pensionsutgifterna, synes kommittén uppenbart vid det förhållande, att för närvarande icke på långt när tages i anspråk den bidragsplikt, som enligt försäkringslagarna kan åläggas försäkringsanstalterna.

Förändringar i organisation.

De förändringar i försäkringsinspektionens organisation, hvilka af inspektionen föreslagits, äro dels sekreterarbefattningens uppflyttning till tjänst af tredje graden dels ock inrättandet af nya ordinarie befattningar.

Vidkommande förslaget i fråga om sekreterarbefattningen har statskontoret icke funnit detsamma tillfyllest motiveradt.

Kommittén får för sin del erinra, hurusom den omständigheten, att sekreteraren skulle blifva ledamot af försäkringsinspektionen, vid ämbetsverkets bildande icke ansågs böra föranleda till befattningens uppförande i tredje graden. Någon ändring uti sekreterarens ställning inom verket har nu icke ifrågasatts, ej heller har någon ökning i hans åligganden föreslagits.

Det torde äfven böra beaktas, att i riksförsäkringsanstalten sekreteraren och ombudsmannen är ledamot af anstalten och att den honom vid 1908 års riksdag tillerkända aflöningen närmast motsvarar den, som åtnjutes af tjänstemän i andra lönegraden inom statskontoret m. fl. nyreglerade centrala ämbetsverk.

Äfven i den nya kontrollstyrelsen är ämbetsverkets sekreterare ledamot af styrelsen. I fråga om sekreteraren likasom de öfriga ledamöterna i kontrollstyrelsen föreslog Kungl. Maj:t vid 1909 års riksdag, att dessa befattningshafvare skulle i aflöningshänseende sättas i en mellangrad mellan andra och tredje normalgraderna. Detta vann emellertid icke Riksdagens bifall, utan bestämdes aflöningen till likhet med andra normalgradens.

Vid nu antydda förhållanden har kommittén icke kunnat biträda försäkringsinspektionens förslag uti ifrågavarande hänseende.

Hvad beträffar den af försäkringsinspektionen uti skrifvelsen den 5 januari 1909 föreslagna nya befattningen, har meddelats, att innehafvaren af denna befattning vore afsedd att biträda öfverdirektören vid utredningar af matematiskt-tekniska frågor och vid inspektioner, särskildt af lifförsäkringsbolag. Ifrågavarande tjänst skulle enligt förslaget träda i stället för den tillfälliga assistentbefattningen vid verket.

Inrättandet af den sålunda föreslagna ordinarie befattningen har synts kommittén ändamålsenligt.

Det torde i detta hänseende särskildt böra beaktas, att försäkringsinspektionen härigenom skulle tillföras en betydlig ökning i arbetskraft. Vida mera arbete synes nämligen kunna påräknas af en ordinarie tjänsteman med arbetstiden å tjänsterummet bestämd i likhet med hvad som gäller inom flertalet nyreglerade verk, än af en extra tjänsteman, hvars dagliga arbetstid, enligt hvad inspektionen meddelat, ganska länge endast utgjort två timmar.

För ifrågavarande nya ordinarie befattningshafvande med den föreslagna benämningen aktuarie har försäkringsinspektionen förutsatt enahanda kompetensfordringar, som i kungl. kungörelse den 31 december 1903 stadgats för behörighet att vara aktuarie vid lifförsäkringsbolag; och har inspektionen hemställt, att befattningen skulle hänföras till andra graden.

Enligt nämnda kungörelse (svensk författningssamling år 1903, n:r 134, sid. 3) fordras för behörighet att utöfva befattning såsom aktuarie för försäkringsbolag, som drifver lifförsäkringsrörelse, att hafva antingen aflagt filosofie kandidatexamen med betyget »berömlig» i matematik eller filosofie licenciatexamen med minst betyget »med beröm godkänd» i nämnda ämne eller ock aflagt afgangsexamen vid tekniska högskolan och därvid i matematik (större kurs) erhållit betyget »berömlig».

Att för den ifrågavarande nya befattningen vid försäkringsinspektionen sätta kompetensfordringarna lägre än hvad inspektionen hemställt, har kommittén ej tilltrött sig att föreslå; och då en person med sådana matematiska kunskaper torde kunna erhålla anställning hos lifförsäkringsbolag mot ganska betydande aflöning, har det synts kommittén ej kunna göras någon erinran mot ifrågavarande befattnings uppförande i andra graden.

Vid sådant förhållande torde det emellertid icke vara lämpligt, att innehafvaren af befattningen benämnas aktuarie. Tjänstinnehafvare med denna benämning tillhöra nämligen i allmänhet inom andra ämbetsverk första gradens tjänstemän. Kommittén har fördenskull ansett sig böra föreslå, att ifrågasvarande befattningshafvande hos försäkringsinspektionen må benämnas förste aktuarie.

Förutom nyss nämnda tjänsteman har försäkringsinspektionen uti sin senare framställning ansett ännu en ordinarie befattningshafvare, äfven denne benämnd aktuarie, erforderlig. Denne skulle enligt försäkringsinspektionens mening öfvertaga det statistiska arbete, som nu utföres af registratorn i verket. Han skulle ock vara öfverdirektören behjälplig vid inspektioner, särskildt af sakförsäkringsbolag.

Kommittén har emellertid icke funnit sig öfvertygad om behovet af den sålunda ifrågasatta nya befattningen.

Särskildt med hänsyn till den längre arbetstid å tjänsterummet, som i sammanhang med en löneroglering torde böra stadgas för de ordinarie tjänstemännen hos försäkringsinspektionen, har det synts kommittén, att de göromål, som enligt inspektionens förslag skulle uppdragas åt den nu ifrågasvarande nya befattningshafvaren, borde kunna medhinnas af annan eller andra ordinarie tjänstemän, med tillhjälp, i erforderlig mån, af extra tjänstemän eller kvinnliga biträden.

*Aflönings-
förmåner.*

Hvad aflöningsförmånerna för försäkringsinspektionens personal beträffar, har för öfverdirektören, såsom förut är nämnt, föreslagits, att han, som nu äger uppbära en aflöning af 10,000 kronor, skulle få denna höjd till 13,000 kronor. Till stöd därför har, bland annat, åberopats att, då hans nuvarande aflöning på sin tid bestämdes, denna ansågs böra sättas till ett i jämförelse med aflöningarna till andra öfverdirektörer högre belopp, samt att de ämbetsmän, som vid tiden för försäkringsinspektionens inrättande åtnjöto en aflöning af 10,000 kronor, i allmänhet vid företagna lönerogleringar fått sina aflöningar ökade med 2,000 à 3,000 kronor.

Gent häremot vill kommittén framhålla, att, då aflöningen åt öfverdirektören vid försäkringsinspektionen bestämdes, detta synes hafva skett utan att någon jämförelse gjordes med öfverdirektörer i andra verk.

Beträffande särskildt den af inspektionen åberopade jämförelsen med de ämbetsmän, som vid tiden för inspektionens inrättande åtnjöto en aflöning af 10,000 kronor, anser sig kommittén böra anmärka, att de chefer för ämbetsverk, som då hade nämnda aflöning, utgjordes af presidenter samt generaldirektören i telegrafstyrelsen.

För öfverdirektör eller därmed jämförlig chef i normalgrad har aflöningen vid 1909 års riksdag bestämts till 9,000 kronor. Där på grund af särskilda förhållanden en högre aflöning ansetts erforderlig för chef med öfverdirektörs benämning, har denna aflöning, såsom vid 1908 års riksdag skedde beträffande öfverdirektörerna i landbruksstyrelsen och landtmäteristyrelsen, satts till 10,000 kronor. Äfven för öfverdirektören vid riksförsäkringsanstalten är aflöningen beräknad efter sistberörda aflöningsbelopp, dock med afdrag af ett pensionsafgift motsvarande, afrundadt belopp.

Hvad öfverdirektören vid försäkringsinspektionen angår, torde det ligga nära till hands att jämföra honom med öfverdirektören vid riksförsäkringsanstalten. Då aflöningen till den sistnämnde beräknats med hänsyn till den högsta aflöning, som vid nya lönerogleringar ansetts böra tillerkännas chefer med öfverdirektörs benämning, samt någon anledning icke torde förefinnas att uppflytta chefen för försäkringsinspektionen till generaldirektörsgrad, har kommittén ansett, att aflöningen till öfverdirektören och chefen för försäkringsinspektionen fortfarande bör utgöra 10,000 kronor. Dock torde böra iakttagas, att nämnda aflöning varder fördelad i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg enligt samma grunder, som gälla för öfverdirektörerna i landbruksstyrelsen och landtmäteristyrelsen.

Vidkommande sekreteraren vid försäkringsinspektionen har kommittén redan i det föregående uttalat såsom sin åsikt, att denne bör bibehållas i andra graden. Emellertid bör han gifvetvis erhålla den förhöjning i aflöning, som blir en följd däraf, att han vid regleringen likställes med befattningshafvare i andra normalgraden inom nyreglerade verk.

I fråga om de bägge öfriga ledamöterna af försäkringsinspektionen har ej föreslagits någon ändring i dem tillkommande arfvode, och har

icke heller kommittén ansett sig hafva anledning att hemställa om någon ändring därutinnan.

För förste aktuarien, hvilken, såsom redan antydts, synes böra uppföras i andra graden, skulle gälla samma aflöningsförmåner, som för sekreteraren.

Registratorn, hvilken tillhör första lönegraden, bör äfven få sin aflöning reglerad att motsvara hvad dylika befattningshafvare numera fått sig tillerkändt.

Hvad slutligen vaktmästaren hos försäkringsinspektionen beträffar, synes denne böra, såsom vid 1909 års riksdag bestämdes för vaktmästaren hos kontrollstyrelsen, åtnjuta enahanda aflöningsförmåner, som äro bestämda för vaktmästare i allmänhet uti statskontoret och vissa andra nyreglerade ämbetsverk.

Under åberopande af hvad ofvan anförts, hemställer kommittén,

att försäkringsinspektionen må uppföras å ordinarie stat;

att aflöningen till öfverdirektören och chefen för försäkringsinspektionen må utgå med 10,000 kronor, där-af 6,200 i lön, 2,800 i tjänstgöringspenningar och 1,000 i ortstillägg;

att arfvodet till en hvar af två ledamöter af försäkringsinspektionen må utgå med 3,000 kronor;

att sekreteraren, tillika ledamot af inspektionen, må erhålla en aflöning af 5,800 kronor, däraf 3,600 i lön, 1,800 i tjänstgöringspenningar och 400 i ortstillägg, hvar-till kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 500 kronor, efter ytterligare fem år;

att å staten för försäkringsinspektionen må upp-tagas en förste aktuarie med enahanda aflöningsförmåner som sekreteraren;

att för registratorn aflöningen må bestämmas till 4,000 kronor, däraf 2,200 i lön, 1,500 i tjänstgöringspenningar och 300 i ortstillägg, hvar till kunna komma tre ålderstillägg till lönen, hvar och ett å 500 kronor, det första efter fem år, det andra efter ytterligare fem år och det tredje efter än ytterligare fem år;

att vaktmästaren må tilldelas en aflöning af 1,200 kronor, däraf 700 i lön, 350 i tjänstgöringspenningar och 150 i ortstillägg, hvar till kan komma ett ålderstillägg till lönen efter fem år med 100 kronor; samt

att i staten för försäkringsinspektionen den bestämmelsen intages, att, därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Ålderstillägg till befattningshafvare vid försäkringsinspektionen utgå Ålderstillägg.
likasom öfriga kostnader för inspektionen af de bidragsmedel, som lämnas af försäkringsanstalterna. Detta bör naturligen äfven för framtiden blifva fallet, och har kommittén fördenskull ansett, att i staten för försäkringsinspektionen bör uppföras ett särskildt anslag till ålderstillägg.

Då vid genomförandet af kommitténs förslag ålderstillägg torde under de närmaste åren kunna komma att utgå endast till de nuvarande innehafvarna af sekreterar- och vaktmästarbefattningarna, har kommittén ansett anslaget till ålderstillägg kunna tills vidare uppföras med 600 kronor.

Kommittén får alltså hemställa,

att i staten för försäkringsinspektionen må uppföras ett anslag till ålderstillägg å förslagsvis 600 kronor.

Vid godkännande af aflöningsstater för statskontoret m. fl. ämbetsverk har Riksdagen under de senare åren uppställt såsom förutsätt-

*Utsträckt
arbetstid.*

ning för godkännandet, att Kungl. Maj:t före den tidpunkt, då staterna skulle träda i kraft, meddelat föreskrift därom, att samtliga ordinarie tjänstemän och betjänte skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar hvarje söckendag.

Såsom ofvan redan blifvit antydt, anser kommittén, att arbetstiden å tjänsterummet för försäkringsinspektionens ordinarie personal bör bestämmas i likhet med hvad som gäller inom flertalet nyreglerade verk.

Kommittén hemställer,

att såsom förutsättning för den blifvande aflöningsstaten för försäkringsinspektionen uppställles, att samtliga ordinarie tjänstinnehafvare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar hvarje söckendag.

Aflöningsvillkor.

Vid uppgörande af förslag till aflöningsvillkor vid försäkringsinspektionen har kommittén tagit behörig hänsyn i tillämpliga delar till de bestämmelser, som vid de senare årens riksdagar fastställts i afseende å åtskilliga då beslutade löneregleringar; hvarjämte beaktats en i § 131 af lagen om försäkringsrörelse intagen föreskrift beträffande ledamot af försäkringsinspektionen.

Kommittén hemställer,

att för åtnjutande af de aflöningsförmåner, som i blifvande stat för försäkringsinspektionen varda upptagna för ordinarie tjänstinnehafvare, måtte fastställas följande villkor och bestämmelser, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende äfvensom därest ämbetsverkets

ställning inom statsförvaltningen så förändras, att det-samma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehå, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att chef eller ledamot vid försäkringsinspektionen ej må delta i styrelsen af eller vara anställd vid försäkringsbolag eller vid utländsk försäkringsanstalt, som erhållit tillstånd att här i riket drifva försäkringsrörelse, ej heller vara aktieägare eller garant i sådant företag;

att med ordinarie befattning vid försäkringsinspektionen ej heller i öfrigt må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, försäkringsinspektionen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från

tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som erhållit förordnande att uppehålla befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af försäkringsinspektionen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej försäkringsinspektionen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd af tjänsteresa eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid försäkringsinspektionen, densamma mot åtnjutande, i det förstnämnda fallet af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i

staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att öfverdirektören, sekreteraren, förste aktuarien och registratorn äga årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester, en hvar af de tre förstnämnda under en och en half månad samt registratorn under en månad;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfta lönen äfvensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst innehafvares rätt till

pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Omkostnader. Å den för försäkringsinspektionen gällande staten är, såsom förut blifvit nämnt, numera uppfördt ett belopp af förslagsvis 17,600 kronor till kostnad för vikariatsersättningar, ersättning till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för ljus, vedbrand, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. Därjämte är i staten upptaget ett belopp af förslagsvis 6,000 kronor till kostnad för extra ordinarie arbetskrafter på grund af ökade göromål under öfvergångstiden och vid möjligen förekommande särskild administration af lifförsäkringsbolag.

Då numera några medel icke vidare torde vara erforderliga för de särskilda kostnader, som skulle erfordras under öfvergångstiden, skulle sålunda framdeles det senare af de nyss omförmälda bägge anslagen endast afse bestridandet af kostnad för extra ordinarie arbetskrafter vid särskild administration af lifförsäkringsbolag.

Enär det emellertid torde vara omöjligt att beräkna den för sådana undantagsfall erforderliga kostnaden, har det syntts kommittén lämpligast att låta densamma ingå under anslaget till vikariatsersättningar m. m.

I fråga om beloppet af det sålunda sammanförda anslaget torde å ena sidan märkas, att på grund af de föreslagna högre aflöningarna till vissa tjänstemän vikariatsersättningar under semester och tjänsteresor komma att något höjas, men å andra sidan böra gifvetvis genom inrättandet af den nya förste aktuariefattningen kostnaderna för extra tjänstemän kunna minskas, hvarjämte bör tagas i betraktande att, såsom förut antydts,

några vidare kostnader icke torde behöfva upptagas för ökade göromål under öfvergångstid.

Med afseende å hvad sålunda anförts, anser sig kommittén böra hemställa,

*att till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och trakta-
mentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader
för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker,
tidningar, kontorsrekvisita m. m. äfvensom till extra
ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande sär-
skild administration af lifförsäkringsbolag må i staten
för försäkringsinspektionen uppföras ett anslag af för-
slagsvis 19,600 kronor.*

Uti delen I af sina betänkanden, innefattande allmänna förutsätt-
ningar och grunder för en reglering af löneförhållanden m. m. inom de
centrala ämbetsverken, uttalade kommittén såsom sin mening, att grun-
derna för aflöningen till extra ordinarie tjänstemän och extra ordinarie
vaktbetjände inom de centrala ämbetsverken i allmänhet böra bestämmas
af Kungl. Maj:t på förslag af vederbörande ämbetsverk.

*Grunderna för
den extra
personalens
aflöning.*

Det har synts kommittén, att jämväl i afseende å försäkringsinspek-
tionen borde, i den ordning nyss är nämnd, fastställas dylika grunder.

Kommittén tillåter sig fördenskull hemställa,

*att grunderna för aflöningen till den extra perso-
nalen hos försäkringsinspektionen må bestämmas af Kungl.
Maj:t på förslag af inspektionen.*

Stat.

Enligt kommitténs förslag skulle staten för försäkringsinspektionen få följande utseende:

	K r o n o r .					
	Lön.	Tjänst- gö- rings- pen- ningar.	Orts- till- lägg.	Summa.		
A. Aflöningar.						
Öfverdirektören och chefen	6,200	2,800	1,000	10,000		
1 ledamot, arfvode	—	—	—	3,000		
1 d:o d:o	—	—	—	3,000		
1 ledamot och sekreterare	3,600	1,800	400	¹ 5,800		
1 förste aktuarie	3,600	1,800	400	¹ 5,800		
1 registrator	2,200	1,500	300	² 4,000		
1 vaktmästare	700	350	150	³ 1,200	32,800	
¹ För den ledamot, som tillika är sekreterare, äfvensom för förste aktuarien kan lönen efter fem år höjas med 500 kronor och efter tio år med ytterligare 500 kronor. ² För registratorn kan lönen efter fem år höjas med 500 kronor, efter tio år med ytterligare 500 kronor och efter femton år med än ytterligare 500 kronor. ³ För vaktmästaren kan lönen efter fem år höjas med 100 kronor. — Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.						
Till ålderstillägg, förslagsvis					600	33,400
B. Omkostnader.						
Till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. äfvensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration af lifförsäkringsbolag, förslagsvis					—	19,600
				Summa	—	53,000

Medan staten för försäkringsinspektionen för år 1910 slutar å		
ett belopp af	kronor 48,500,	<i>Kostnadsbe- räkning.</i>
skulle enligt kommitténs förslag staten för inspektionen		
sluta å	» 53,000	
och således öfverstiga den nu gällande staten med . . .	» 4,500.	

Därest emellertid till slutsumman i den nu gällande staten lägges beloppet af de extra lönetillägg, som år 1909 utgingo till vissa befattningshafvare hos inspektionen, tillhopa 1,350 kronor, skulle den verkliga ökningen i utgifter uppgå allenast till 3,150 kronor.

* * *

Kommittén anser sig i sammanhang med frågan om försäkringsinspektionen böra något beröra spörsmålet om sättet för beredande inom civildepartementet af mål och ärenden, hvilka angå försäkringsväsendet. *Ang. beredning af försäkringsärenden inom civildepartementet.*

Såsom redan förut är nämndt, förordnade Kungl. Maj:t för tiden från och med 1887 års ingång en person att såsom chefens för civildepartementet biträde i egenskap af inspektör öfver försäkringsanstalterna i riket tills vidare inom civildepartementet handlägga ärenden rörande försäkringsväsendet. Denna anordning fortfor till och med år 1903.

I sammanhang med beslut år 1903 om inrättande af försäkringsinspektionen anvisade Riksdagen, till biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet, för år 1904 på extra stat till Kungl. Maj:t:s förfogande ett belopp af 3,000 kronor. För samma ändamål har Riksdagen för hvart och ett af åren 1905—1910 på extra stat anvisat enahanda belopp.

För beredning af ärenden tillhörande försäkringsväsendet är det gifvetvis en fördel för civildepartementet att kunna påräkna en sakkunnig person. Den hittillsvarande anordningen med ett särskildt förordnad stadigvarande biträde synes kommittén emellertid numera kunna utbytas mot en annan anordning.

Kommittén tillåter sig i detta hänseende erinra om innehållet af 6

§ i instruktionen den 17 december 1909 för kontrollstyrelsen (svensk författningssamling n:r 160).

Enligt nämnda paragraf åligger det nämligen öfverdirektören uti sistnämnda styrelse eller den ledamot därstädes, som Kungl. Maj:t i hans ställe därtill förordnar, att biträda chefen för finansdepartementet med beredande till underdånig föredragning af ej mindre sådana på Kungl. Maj:ts afgörande ankommande mål och ärenden, hvilka angå tillverkning och beskattning af brännvin, maltdrycker och socker, försäljning af brännvin, vin och öl samt tillagade alkoholfria drycker och svagdricka äfvensom tillverkning och försäljning af normalpapper och normalbläck, än äfven andra på Kungl. Maj:ts pröfning ankommande mål och ärenden, tillhörande förvaltningsområden, i afseende å hvilka kontrollstyrelsen enligt meddelade bestämmelser har att utöfva inseende eller eljest taga befattning.

Dylik stadgande var intaget i 6 § uti instruktionen den 15 november 1907 för kontroll- och justeringsstyrelsen.

En liknande anordning synes kunna ifrågasättas att komma till användning äfven vid beredning af försäkringsärenden.

Då numera en praxis torde hafva hunnit utbilda sig beträffande tolkningen af vissa förut tvistiga försäkringsfrågor och då det stora flertalet försäkringsärenden, som komma under Kungl. Maj:ts pröfning, torde efter den ingående granskning, försäkringsärenden hafva att undergå inom försäkringsinspektionen, vara af den natur att de inom civildepartementet icke fordra någon särskild försäkringsteknisk behandling eller ock endast en mera formell sådan, synes det kommittén, att i regeln det biträde, som erfordras för beredning inom civildepartementet af försäkringsärenden, borde kunna lämnas af chefen för försäkringsinspektionen eller annan medlem af inspektionen.

Härigenom skulle säkerligen, bland annat, vinnas den fördelen, att ett försäkringsärendes behandling hos Kungl. Maj:t kunde i många fall ske snabbare, då det sålunda skulle komma att beredas af en person, som redan handlagt detsamma.

Det skulle visserligen gent emot det nu föreslagna förfaringsättet kunna invändas, att en och samma person skulle komma att behandla

ett ärende såväl i den lägre instansen såsom beslutande eller i beslutet deltagande som ock i den högsta instansen såsom i viss mån rådgifvande.

I fråga om den liknande behandlingen inom finansdepartementet af ärenden, som handlagts af kontroll- och justeringsstyrelsen (numera kontrollstyrelsen), har emellertid, kommittén veterligt, icke någon olägenhet uppstått af enahanda anordning.

Kommittén vill dock icke bestrida, att så starka och viktiga principiella meningsskiljaktigheter i rent försäkringstekniska frågor kunna uppkomma mellan vederbörande försäkringsanstalt och försäkringsinspektionen att för ärendets beredning i högsta instans biträde af en utomstående särskildt sakkunnig person kan blifva önskligt. Då detta emellertid torde blifva förhållandet endast i sällsynta undantagsfall, synes hinder icke böra möta att för hvarje sålunda förekommande fall anlita en sakkunnig person.
